

ZPRÁVA

O ČINNOSTI

NÁRODNÍHO BEZPEČNOSTNÍHO ÚŘADU

ZA ROK 2017

1. ÚVOD

Činnost Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „Úřad“) byla, v souladu s jeho působností a úkoly stanovenými především zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), a do konce července 2017 rovněž zákonem č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti (dále jen „zákon o kybernetické bezpečnosti“), v loňském roce zaměřena zejména na tyto hlavní oblasti:

- ❑ rozhodování o žádostech fyzických osob, žádostech podnikatelů o vydání osvědčení pro přístup k utajovaným informacím, dále o žádostech o vydání dokladu o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby a o zániku platnosti těchto veřejných listin (tzv. bezpečnostní řízení), včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti,
- ❑ ukládání správních trestů za nedodržení povinností stanovených zákonem,
- ❑ vedení ústředního registru a schvalování zřízení registrů v orgánech státu a u podnikatelů,
- ❑ certifikace technických prostředků a do konce července dále certifikace informačních systémů, kryptografických prostředků, kryptografických pracovišť a stínících komor,
- ❑ spolupráce s bezpečnostními úřady členských zemí Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) a Evropské unie (EU) a zemí kandidujících na vstup do těchto organizací (vzájemné konzultace, příprava návrhů na sjednávání mezinárodních smluv) a podíl odborných pracovníků Úřadu na práci a jednání orgánů NATO a EU,
- ❑ aplikace právní úpravy ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti při plnění výše uvedených úkolů, výkon kontroly (do konce července státního dozoru) a poskytování metodické pomoci směřující k upevnování právního vědomí dotčených subjektů a ke sjednocování aplikační praxe v dané oblasti,
- ❑ podávání vyjádření k oznámením o veřejných zakázkách s přesahem do oblasti utajovaných informací podle § 69 odst. 1 písm. r) zákona,
- ❑ další činnosti vykonávané v souvislosti s gescí za oblast kybernetické bezpečnosti do 31. července 2017.

Obsahem této zprávy již není popis a statistické vyhodnocení konkrétních činností v oblasti bezpečnosti informačních a komunikačních systémů, kryptografické ochrany, kybernetické bezpečnosti a služby PRS, které Úřad zajišťoval do konce července 2017, neboť je nyní, po vyjmutí z působnosti Úřadu, vykonává nově vzniklý Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.

2. ČINNOST ÚŘADU

2.1. LEGISLATIVNÍ A PRÁVNÍ ČINNOST

2.1.1. Vnější legislativní činnost

Zákon byl v roce 2017 třikrát novelizován, a to

- ❑ zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích,
- ❑ zákonem č. 205/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění zákona č. 104/2017 Sb., a některé další zákony, a
- ❑ zákonem č. 256/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

Novelou zákona (zákon č. 205/2017 Sb.) došlo s účinností k 1. srpnu 2017 ke vzniku samostatného Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, na který přešla mimo oblast kybernetické bezpečnosti též část působnosti v rámci ochrany utajovaných informací, a to kryptografická bezpečnost a bezpečnost informačních a komunikačních systémů.

Výše uvedeným zákonem č. 256/2017 Sb. byl dále novelizován § 23 odst. 3 zákona. Cílem změny bylo vztáhnout použití vybraných ustanovení části druhé hlavy IV zákona (administrativní bezpečnost) i na nakládání s utajovanými informacemi zpracovávanými v elektronickém systému spisové služby, který je součástí informačního systému nakládajícího s utajovanými informacemi, přičemž tento systém musí splňovat požadavky stanovené národním standardem pro elektronické systémy spisové služby (s výjimkou těch požadavků, které vylučuje institut certifikace podle zákona a zvláštní povaha působnosti původce).

Úřad v roce 2017 dále zpracoval novelu nařízení vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací, ve znění pozdějších předpisů. Touto novelou (nařízení vlády č. 360/2017 Sb.), která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2018 a s ohledem na potřeby současné praxe v oblasti ochrany utajovaných informací aktualizovala seznam utajovaných informací, byly konkrétně modifikovány stávající položky seznamu utajovaných informací a doplněny též položky nové. Současně došlo k doplnění dvou příloh k nařízení vlády č. 522/2005 Sb. Jednalo se o seznam utajovaných informací v oblasti působnosti Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a v oblasti působnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Úřad se dále aktivně podílel na tvorbě návrhů zákonů, majících vazby na ochranu utajovaných informací a výkon citlivých činností, které byly připravovány ministerstvy nebo jinými ústředními správními úřady při přijímání nových zákonů nebo se změnami stávajících zákonů. Úřad rovněž v rámci mezirezortního připomínkového řízení zpracoval stovky stanovisek k návrhům právních předpisů předkládaných ministerstvy nebo jinými ústředními správními úřady. Úřad se v průběhu roku 2017 taktéž vyjadřoval k materiálům nelegislativní povahy a k návrhům mezinárodních smluv.

Na konci roku 2017 byla zřízena pracovní skupina, jejímž úkolem je v následujících 2 letech připravit obsahově rozsáhlejší novelu zákona v reakci na nejnovější aplikační poznatky a požadavky z praxe, jejíž předložení vládě se předpokládá v roce 2020. Do nových ustanovení zákona se v případě potřeby promítnou i plánované změny Bezpečnostní politiky NATO (C-M(2002)49), jejíhož vyjednávání se Úřad prostřednictvím Stálé delegace ČR při NATO v Bruselu rovněž účastní.

2.1.2. Legislativní činnost v rámci EU

V červenci 2016 byla v Úředním věstníku Evropské unie vyhlášena Směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii (směrnice NIS), přičemž její transpoziční lhůta činí 21 měsíců ode dne nabytí platnosti, tj. do 9. května 2018. Transpoziční zákon, který byl v roce 2017 projednáván v Parlamentu ČR, obsahoval původně pouze novelu zákona o kybernetické bezpečnosti a zákona o svobodném přístupu k informacím. Během projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byl přijat pozměňovací návrh, který novelizoval dalších 11 zákonů, a umožnil tak vznik Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. Zákon, kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění zákona č. 104/2017 Sb., a některé další zákony, byl dne 14. července 2017 publikován ve Sbírce zákonů a 1. srpna 2017 nabyl účinnosti.

Pro dokončení transpozice směrnice NIS pokračovaly práce na přípravě vyhlášky o kritériích pro určení provozovatele základní služby. Tato vyhláška přešla po 1. srpnu 2017 do kompetence Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

2.1.3. Vnitřní legislativní činnost

V průběhu roku 2017 bylo vydáno celkem 38 nových interních aktů řízení ředitele Úřadu. Konkrétně se jednalo o 19 směrnic a 19 pokynů, které byly vydány především jako reakce na vznik Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, organizační změny v Úřadu a rovněž pro zajištění řízení o veřejných zakázkách, které jsou ve zvýšené míře zadávány.

2.1.4. Vyjádření k oznámení podle § 69 odst. 1 písm. r) zákona

Úřad již šestým rokem (od 1. ledna 2012) v rámci ochrany utajovaných informací zabezpečuje agendu, která se váže k zadávání veřejných zakázek veřejnými zadavateli, a podle § 138 odst. 1 písm. l) zákona (od 1. srpna 2017 se jedná o § 138 odst. 1 písm. k) zákona) se vyjadřuje k oznámením veřejných zadavatelů podle § 69 odst. 1 písm. r) zákona. Tato činnost spočívá v posuzování oznámení učiněných veřejnými zadavateli z hlediska ochrany utajovaných informací. Konkrétně se oznamuje skutečnost, že zadavatel bude zadávat veřejnou zakázku mimo zadávací řízení z důvodu ochrany utajovaných informací, nebo že v zadávacím řízení stanoví opatření k zajištění ochrany utajované informace stupně utajení Důvěrné nebo vyšší. Dále zadavatel oznamuje stanovení požadavku na profesní způsobilost v zadávacím řízení spočívající v předložení dokladu prokazujícího schopnost dodavatele zabezpečit ochranu utajovaných informací stupně utajení Důvěrné nebo vyšší nebo oprávnění ke vstupu osob dodavatele do zabezpečené oblasti kategorie Důvěrné nebo vyšší anebo jednacích oblastí podle tohoto zákona, nebo stanovení podmínky na uzavření smlouvy v zadávacím řízení spočívající v předložení dokladu prokazujícího schopnost dodavatele zabezpečit ochranu utajovaných informací stupně utajení Důvěrné nebo vyšší.

V roce 2017 obdržel Úřad 70 oznámení, tj. o 26 méně než v roce 2016. Z toho k 67 podaným oznámením neměl výhrady, 3 oznámení byla vzata zpět. Největší podíl na oznámeních mělo Ministerstvo obrany, celkem 27 oznámení, a v pořadí druhé Ministerstvo vnitra podalo oznámení 15.

V rámci posuzování podaných oznámení Úřad s veřejnými zadavateli ověřoval nezbytnou nutnost jimi zvoleného postupu z hlediska ochrany utajovaných informací, včetně vyžadování příslušných dokumentů obsahujících utajované informace, které mají být v rámci plnění předmětu veřejné zakázky poskytovány, a ověřování těchto skutečností se zaměstnanci jednotlivých oznamovatelů. Přehledy o zaslanych oznámeních a vyjádřeních Úřadu se, podle zákona, pravidelně zasílají k využití Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

2.1.5. Právní činnost

V roce 2017 bylo pro porušení povinností stanovených zákonem ukončeno celkem 31 přestupkových řízení uložením správního trestu, z toho v 18 případech fyzickým osobám a ve 13 případech právnickým osobám. Uložena byla ve 29 případech peněžitá pokuta, ve 2 případech napomenutí. V dalších 4 případech nebylo správní řízení dosud ukončeno. Celková výše uložených pokut dosáhla částky 237 500 Kč. Dále v celkem 8 případech nebyla řízení prozatím zahájena, neboť jsou Úřadem činěny patřičné kroky v rámci přípravného řízení.

V roce 2017 došlo k zastavení řízení ve 2 případech. Ve 33 dalších případech byla věc odložena (ve 24 případech u fyzických osob, v 9 případech u právnických osob). V 17 případech byla věc z důvodu nepříslušnosti postoupena k projednání věcně příslušnému orgánu.

Správní řízení v roce 2017

	Fyzická osoba	Právnická osoba	Celkem
Ukončená správní řízení	18	13	31
Počet uložených sankcí	18	13	31
Zastavená správní řízení	1	1	2
Dosud neukončená správní řízení	3	1	4

Odbor právní a legislativní prostřednictvím právního oddělení v rámci Úřadu rovněž zabezpečuje agendu zadávání veřejných zakázek. V souvislosti s povinnou elektronizací procesu zadávání všech veřejných zakázek včetně podlimitních a nadlimitních zavedenou zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, bylo vedením Úřadu rozhodnuto, že pro zadávání všech veřejných zakázek bude Úřadem využíván Národní elektronický nástroj (NEN), jehož používání je pro orgány státu bezplatné. Tyto změny byly promítnuty do nezbytné legislativní úpravy vnitřním předpisem a byla připravena nová směrnice ředitele Úřadu č. 14/2017, o zadávání veřejných zakázek v Národním bezpečnostním úřadu, která upravuje postup Úřadu v oblasti zadávání veřejných zakázek. Současně došlo ke zjednodušení a zefektivnění postupu při zadávání veřejných zakázek v podmínkách Úřadu. Právní oddělení nyní prostřednictvím NEN zadává a administruje veškeré veřejné zakázky zadávané za Úřad s hodnotou předmětu plnění nad 100 000 Kč bez DPH, a to na základě žádosti příslušného vedoucího zaměstnance. Převážnou většinu veřejných zakázek zadávaných Úřadem v roce 2017 tvořily z hlediska objemu finančních prostředků veřejné zakázky malého rozsahu. Současně právní oddělení zajišťuje uveřejnění všech zákonem stanovených informací ve Věstníku veřejných zakázek a na profilu Úřadu jako zadavatele. Rovněž zajišťuje uveřejnění smluv nebo objednávek s hodnotou předmětu plnění nad 50 000 Kč bez DPH v Registru smluv vedeném podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv a o Registru smluv, ve znění pozdějších předpisů.

Další významnou část právní činnosti tvoří agenda obchodních smluv uzavíraných na plnění jednotlivých veřejných zakázek a agenda dalších smluvních ujednání uzavíraných v souvislosti se zabezpečením výkonu působnosti Úřadu, jako jsou například součinnostní dohody uzavírané s dalšími organizačními složkami státu a orgány státní správy. Pro potřeby organizačních celků Úřadu byla vypracována řada právních stanovisek k aplikaci právních předpisů z oblasti působnosti Úřadu i ostatních právních předpisů.

V souvislosti se vznikem Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost k 1. srpnu 2017, kdy na tento nově založený orgán státní správy přešla dosavadní působnost Úřadu v oblasti kybernetické bezpečnosti, služby PRS Galileo, ochrany utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech, kryptografické ochrany a vědy a výzkumu v těchto oblastech, tvořilo významnou součást činnosti odboru právního a legislativního v roce 2017 předání smluvní agendy spadající nově do působnosti Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a vypracování delimitačního protokolu a dohody o přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, smluvních vztahů, rozpočtových prostředků, hmotného i nehmotného majetku a dalších práv a povinností.

Součástí právní činnosti tvoří dále vyřizování nároků na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů. V současnosti probíhá řízení ve věci uplatnění nároku na náhradu této škody se 3 žadateli.

Odbor právní a legislativní rovněž průběžně vede evidenci plnění legislativních závazků vyplývajících z členství v EU v působnosti Úřadu prostřednictvím Informačního systému aproximace práva (ISAP).

2.2. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

2.2.1. Mezinárodní smlouvy

Úřad má jako ústřední správní úřad pro oblast ochrany utajovaných informací ve své kompetenci přípravu návrhů na sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací. Při stanovování priorit v této oblasti Úřad vychází z praktické potřeby výměny utajovaných informací s konkrétními státy a z potřeby zajistit těmto informacím odpovídající ochranu. Sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací je zcela v souladu se zahraničně politickými zájmy ČR, stejně jako se závazky, které pro ČR vyplývají z členství v EU a NATO.

Smlouvy o ochraně utajovaných informací upravují režim poskytování utajovaných informací mezi ČR a druhou smluvní stranou, ochranu předaných utajovaných informací a spolupráci správních orgánů odpovědných za jejich ochranu. Vzhledem k tomu, že tyto smlouvy upravují věci, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, a dále práva a povinnosti osob, jedná se o smlouvy, k jejichž ratifikaci je, v souladu s čl. 49 Ústavy ČR, potřebný souhlas obou komor Parlamentu ČR. Ve smyslu Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv, schválené usnesením vlády ČR č. 131 ze dne 11. února 2004, se jedná o mezinárodní smlouvy prezidentské kategorie.

Smlouvy o ochraně utajovaných informací jsou sjednávány v souladu s Ústavou ČR a ostatními právními předpisy a v souladu s mezinárodně-právními závazky ČR (včetně práva EU

a bezpečnostních standardů NATO). Smlouvy dále reflektují obecně uznávané principy a uzance mezinárodního práva. Jejich provádění nemá dopad na státní rozpočet.

2.2.1.1. Hodnocení sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací za rok 2017

V roce 2017 byly vyvíjeny následující aktivity v rámci sjednávání mezinárodních smluv:

- ❑ **Smlouva mezi Českou republikou a Tureckou republikou o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

V roce 2016 proběhlo první jednání o smlouvě s tureckou stranou. Vzhledem ke změně politické situace v Turecku turecká strana (i přes urgence) nereagovala na zasláné návrhy.

- ❑ **Smlouva mezi Českou republikou a Spojenými arabskými emiráty o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Smlouva byla vložena do mezirezortního připomínkového řízení. Byly vzneseny připomínky ze strany zpravodajských služeb, které byly zaslány druhé straně. Ta se k nim však zatím nevyjádřila. Doposud se nepodařilo dosáhnout shody nad textem smlouvy.

- ❑ **Smlouva mezi Českou republikou a Maltskou republikou o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací**

Obě strany si vyměnily návrhy na sjednání smlouvy, text smlouvy byl dohodnut korespondenčně. Předpokládaná expertní jednání v roce 2017 neproběhla, jejich zahájení je plánováno na rok 2018.

- ❑ **Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Korejské republiky o výměně a vzájemné ochraně utajovaných vojenských informací**

V roce 2017 proběhla na základě iniciativy korejské strany expertní jednání, na kterých byl dohodnut text smlouvy.

2.2.1.2. Výhled na rok 2018

V roce 2018 Úřad předpokládá zahájení expertních jednání u výše uvedené smlouvy s Maltou, dále dokončení vnitrostátního schvalovacího procesu, podpis a vstup v platnost smlouvy s Korejskou republikou.

Vzhledem k nečinnosti partnerských úřadů se nedá předpokládat dokončení jednání o smlouvách s Belgií, Nizozemskem, Irákem, USA a Velkou Británií, která byla zahájena v předchozích obdobích. Naopak se očekává zahájení jednání s Brazílií a Arménií, které projeví zájem o sjednání smlouvy o ochraně utajovaných informací.

2.2.2. Aktivity v rámci NATO a EU a spolupráce s bezpečnostními úřady partnerských států

Zaměstnanci Úřadu se podíleli na činnosti významných výborů a pracovních skupin NATO a obdobných orgánů v rámci institucí EU a ESA.

Úřad od svého založení průběžně spolupracuje s národními bezpečnostními úřady členských zemí NATO a EU v oblasti ochrany utajovaných informací (výměny zkušeností, provádění úkonů v bezpečnostním řízení, uznávání bezpečnostních oprávnění, povolování návštěv, u kterých se

předpokládá přístup k utajovaným informacím atd.) a poskytuje konzultační a asistenční činnost státům, které aspirují na členství v obou uvedených organizacích. Asistenční a konzultační činnost ve vztahu k nečlenským státům EU nebo NATO se zaměřuje zejména na oblast Balkánu (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Chorvatsko, Kosovo, Makedonie a Srbsko), jižního Kavkazu (Ázerbájdžán, Gruzie) a Dálného východu (Korejská republika).

2.3. PERSONÁLNÍ BEZPEČNOST

V oblasti personální bezpečnosti Úřad v roce 2017 prováděl zejména bezpečnostní řízení o vydání osvědčení fyzické osoby, v jejichž závěru vydával osvědčení fyzické osoby nebo rozhodnutí o nevydání osvědčení fyzické osoby. Dále Úřad přijímal žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby pro cizí moc a při splnění zákonem stanovených podmínek vydával osvědčení fyzické osoby pro cizí moc, potvrzující cizí moci provedení bezpečnostního řízení u této osoby a vydání osvědčení fyzické osoby.

Ve vztahu k osobám, které jsou držiteli osvědčení fyzické osoby, se činnost Úřadu zaměřovala především na provádění úkonů k prověřování, zda tyto osoby i nadále splňují podmínky stanovené zákonem pro jeho vydání. V této souvislosti Úřad vedl řízení o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby a v případech, kdy fyzická osoba přestala splňovat podmínky pro jeho vydání, vydával rozhodnutí o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby.

Úřad dále realizoval řadu dalších úkonů spojených s výše uvedenými činnostmi, např. zakládání, vedení, evidenci a vyřazování bezpečnostních svazků, vedení evidence fyzických osob, které jsou držiteli osvědčení fyzické osoby atd.

V oblasti personální bezpečnosti Úřad spolupracoval s orgány státu, především s Policií ČR a se zpravodajskými službami, právníckými osobami a dalšími subjekty, které disponovaly informacemi důležitými pro bezpečnostní řízení.

Součinnost, kterou v rámci bezpečnostního řízení poskytují Úřadu zpravodajské služby, Policie ČR a další spolupracující orgány státu a právnícké osoby, byla v roce 2017 standardně na velmi dobré úrovni. V souladu s usnesením vlády ČR č. 1381 ze dne 12. prosince 2007 byla vzájemná spolupráce dále upravována. V průběhu roku byla podepsána nová dohoda o poskytování informací mezi Národním bezpečnostním úřadem a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a dodatek č. 2 ke Smlouvě o získávání informací z evidencí Centrálního depozitáře cenných papírů a.s. prostřednictvím Information Service Broker.

Další oblastí činnosti Úřadu byla spolupráce s úřady cizí moci, které mají v působnosti ochranu utajovaných informací, při provádění vlastních bezpečnostních řízení (vyžadování informací). Úřad si u partnerských úřadů vyžádal informace k 207 osobám a na základě jejich žádostí prováděl šetření k 72 osobám, které byly v daném státě prověřovány pro přístup k utajovaným informacím.

2.3.1. Bezpečnostní řízení o žádostech fyzických osob

Ze statistických údajů ohledně bezpečnostního řízení o žádostech fyzických osob, které jsou přehledně shrnuty v kapitole 2.3.5., vyplývá, že v loňském roce bylo přijato 5 445 žádostí o vydání osvědčení fyzické osoby, to je o 294 žádostí méně než v předchozím roce.

Největší podíl tvořily žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby pro stupeň utajení Tajné (52 %) a pro stupeň utajení Důvěrné (45 %). Žádosti byly podávány, na rozdíl od předcházejících let,

poměrně rovnoměrně v průběhu celého roku, přičemž nejvíce žádostí bylo podáno v květnu, a to v celkovém počtu 577 žádostí (viz graf Celkové počty přijatých žádostí v jednotlivých měsících roku 2017).

Celkem bylo v loňském roce rozhodnuto v 5 297 případech o vydání osvědčení fyzické osoby a ve 13 případech o nevydání osvědčení. Ve 116 případech bylo bezpečnostní řízení zastaveno. Nejčastějším důvodem zastavení bezpečnostního řízení bylo zpětvzetí žádosti účastníkem řízení (57 případů). Významný podíl na zastavení bezpečnostního řízení měla také povinnost odpovědné osoby neprodleně oznámit Úřadu pomínuté skutečnosti odůvodňující nutnost přístupu fyzické osoby k utajovaným informacím (39 případů). Úřad tak mohl probíhající bezpečnostní řízení zastavit, neboť důvod řízení zanikl. Tím došlo ke snížení nákladů Úřadu a s ním spolupracujících orgánů a organizací, neboť nebylo nutné v těchto případech bezpečnostní řízení dokončovat. Současně tím byl posílen princip „need to know“, jehož hlavním smyslem je, aby k utajovaným informacím mohly mít přístup pouze osoby, které tyto informace k výkonu své pracovní nebo jiné obdobné činnosti nezbytně potřebují znát.

2.3.2. Prověřování splňování podmínek po vydání osvědčení fyzické osoby

Významný objem činnosti Úřadu v oblasti personální bezpečnosti souvisí s prověřováním, zda fyzická osoba, která je držitelem osvědčení fyzické osoby, i nadále splňuje podmínky pro jeho vydání. V loňském roce bylo takto prověřeno celkem 5 039 držitelů osvědčení. Tato činnost byla standardně prováděna před vydáním osvědčení pro cizí moc a v případech, kdy Úřad obdržel od zpravodajských služeb, Ministerstva vnitra nebo Policie ČR informace, jejichž obsah nasvědčoval tomu, že by držitel osvědčení fyzické osoby mohl přestat splňovat podmínky pro jeho vydání, nebo tyto informace vyplynuly z nahlášených změn samotným držitelem osvědčení fyzické osoby, případně je Úřad získal přímo svou vlastní činností (např. z průběžného monitoringu tzv. otevřených zdrojů). Nezanedbatelnou část takto prověřených případů tvořilo rovněž periodické ověřování realizované po dobu platnosti příslušného osvědčení. Ve 121 případech toto prověřování vyústilo v zahájení řízení o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby, které bylo v 19 případech ukončeno vydáním rozhodnutí o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby (viz kap. 2.3.5. Statistické přehledy).

2.3.3. Analýza důvodů nevydání nebo zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby

V loňském roce Úřad rozhodl o nevydání osvědčení fyzické osoby ve 13 případech a v 19 případech platnost osvědčení fyzické osoby zrušil.

Většina z výše uvedených rozhodnutí byla vydána z důvodu nesplnění podmínky bezpečnostní spolehlivosti podle § 12 odst. 1 písm. d) zákona, a to především v souvislosti s výskytem bezpečnostního rizika podle § 14 odst. 3 písm. d) zákona, jehož podstata spočívá v chování, které má vliv na důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost osoby a může ovlivnit její schopnost utajovat informace.

Jednání, kterými žadatelé a držitelé osvědčení skutkovou podstatu tohoto bezpečnostního rizika naplnili, byla různorodá. Spektrum rizikového chování bylo u prověřovaných osob detekováno v různých oblastech, a to nejen ve sféře osobní, kam patřil především výskyt sociálně patologických jevů (užívání omamných a psychotropních látek, alkoholu, vazby do kriminálně závadového prostředí), nebo zamlčování nebo uvádění nepravdivých informací k majetkovým a finančním poměrům, ale i ve sféře služební či pracovní. V této oblasti Úřad zaznamenal případy jednání vykazujícího korupční rysy, které sice nedosahovalo takové intenzity, aby bylo postižitelné normami trestního práva, nicméně svou podstatou ohrožovalo zájem na zabezpečení řádného výkonu veřejné správy. Podstata uvedeného bezpečnostního rizika spočívala především v budování a udržování osobních kontaktů neslučitelných s výkonem zastávané funkce, dále zneužívání postavení, svěřených

služebních oprávnění či neveřejných informací ve prospěch vlastních soukromých zájmů nebo k užítku třetích osob.

Oproti roku 2016 Úřad zaznamenal pokles bezpečnostních rizik souvisejících s nezodpovědným nakládáním s vlastními finančními prostředky a neúměrným zadlužováním, které by bylo pro osoby ohrožující z hlediska materiálního nedostatku a neudržitelnosti finanční situace, s čímž obecně souvisí hrozba výskytu rizikových faktorů ve formě zvýšeného potenciálu ovlivnitelnosti či korumpovatelnosti.

Z fakultativních bezpečnostních rizik se v roce 2017 v případě držitelů osvědčení fyzické osoby, jejichž platnost v loňském roce Úřad zrušil, vyskytovalo také bezpečnostní riziko podle § 14 odst. 3 písm. i) zákona, tedy opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti při bezpečnostním řízení zahájeném podle § 101 odst. 1 zákona, jež spočívalo v úmyslném maření úkonů bezpečnostního řízení, což znemožnilo zjištění úplného a přesného stavu věci v rozsahu nezbytném pro posouzení bezpečnostní spolehlivosti šetřených osob.

V jednom případě Úřad vydal rozhodnutí o nevydání osvědčení fyzické osoby z důvodu nesplnění podmínky podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona, tedy podmínky osobnostní způsobilosti, a to kvůli výskytu poruchy resp. obtíží, které mohou mít vliv na spolehlivost osoby nebo na její schopnost utajovat informace. V této věci Úřad rozhodoval na podkladě závěrů odborného posudku znalce, který byl ustanoven v souladu s § 106 zákona.

V loňském roce byla v několika případech rovněž konstatována přítomnost obligatorních bezpečnostních rizik. Zejména se jednalo o bezpečnostní rizika podle § 14 odst. 2 písm. a) zákona (závažná nebo opakovaná činnost proti zájmům ČR, která spočívala v aktivitách namířených proti vnitřnímu pořádku státu a jeho ekonomice) a dle § 14 odst. 2 písm. b) zákona (činnost spočívající v potlačování základních práv a svobod, anebo podpora takové činnosti, která souvisela s prokázaným jednáním prověřované osoby ve prospěch složek bývalé Státní bezpečnosti na úkor základních práv a svobod konkrétních občanů tehdejší ČSSR).

Ostatní rizika uvedená v § 14 odst. 2 a 3 zákona se v roce 2017 objevovala sporadicky, ovšem ani tak jejich existenci nelze, vzhledem k jejich povaze a závažnosti, nikterak přehlížet. V této souvislosti je na místě zmínit rovněž výskyt bezpečnostního rizika ve smyslu § 14 odst. 3 písm. e) zákona, tedy styk s osobou, která vyvíjí nebo vyvíjela činnost proti zájmu ČR, konkrétně zájmu na zajištění vnitřního pořádku a na ochraně ekonomiky ČR, kdy se Úřad při posuzování těchto styků musel vypořádat s otázkou relevance rizikových kontaktů a potenciálem ohrožení utajovaných informací, který z problematických vazeb může plynout.

Při odhalování a dokumentování bezpečnostních rizik souvisejících s aktivitami proti zájmům ČR spolupracoval Úřad s příslušnými zpravodajskými službami. Rovněž tak v některých případech zjištěných bezpečnostních rizik ve smyslu § 14 odst. 3 písm. d) zákona Úřad při svém rozhodování vycházel z informací poskytnutých zpravodajskými službami, stejně jako z poznatků postoupených orgány činnými v trestním řízení.

V roce 2017 nebyl oproti předcházejícímu období zaznamenán výrazný výkyv v počtu rozhodnutí o zrušení platnosti osvědčení z důvodu nesplnění podmínky podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona ve spojení s § 6 odst. 2 písm. c) zákona, tedy podmínky bezúhonnosti. Převažujícím důvodem pro zrušení platnosti osvědčení bylo, stejně jako v roce 2016, odsouzení za spáchání trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky v souvislosti s řízením motorového vozidla po požití alkoholu, a to celkem v 5 případech.

2.3.4. Přehled ostatních důvodů zániku platnosti osvědčení fyzické osoby

V uplynulém období zanikla platnost celkem 6 848 osvědčení, přičemž největší část případů představoval zánik platnosti dnem doručení nového osvědčení fyzické osoby, a to v celkovém počtu 2 865 osvědčení, a zánik uplynutím doby platnosti osvědčení v celkovém počtu 2 791 osvědčení. Významným se v uplynulém hodnoceném období také jevil zánik platnosti osvědčení fyzické osoby projevem vůle držitele osvědčení, tzn., že držitel osvědčení vrátil, neboť už nadále nepotřeboval mít přístup k utajované informaci (840 případů).

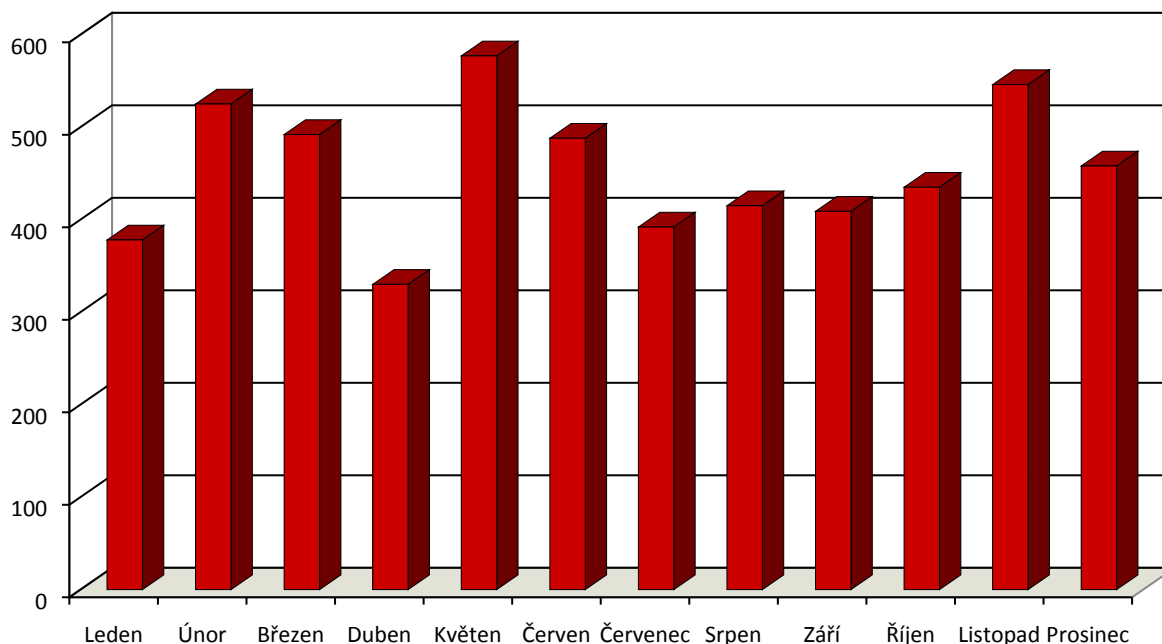
Počet případů zániku platnosti osvědčení fyzické osoby v roce 2017 podle jednotlivých důvodů je přehledně uveden v následující kapitole 2.3.5.

2.3.5. Statistické přehledy

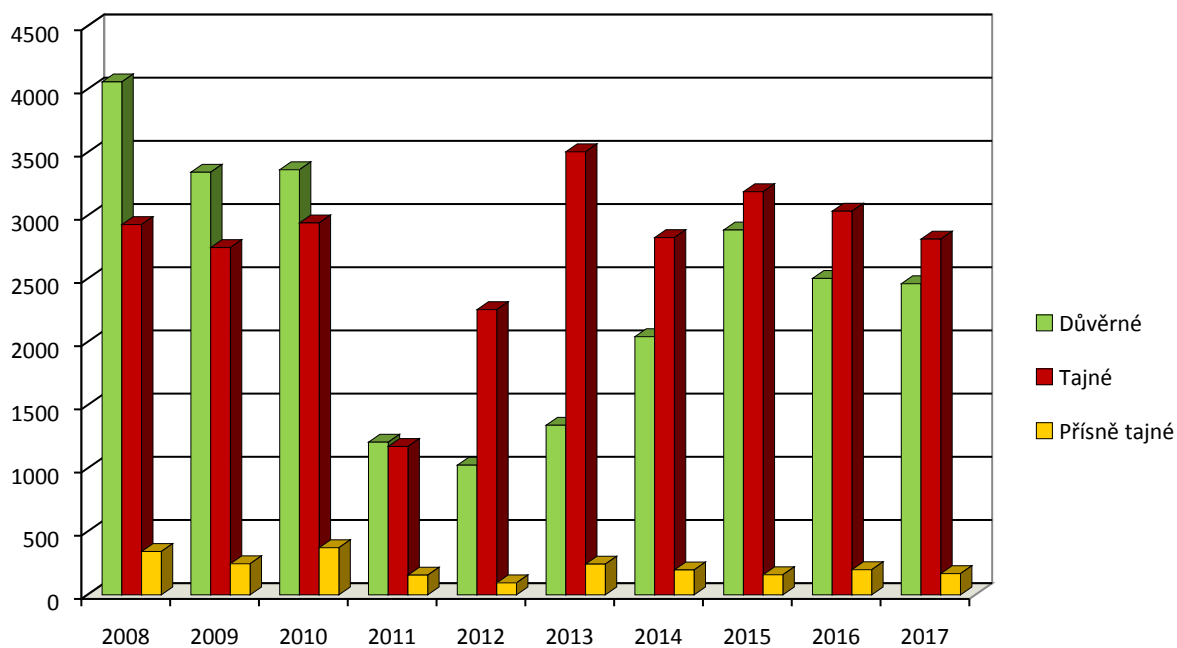
Přijaté žádosti a ukončená bezpečnostní řízení v roce 2017

	Důvěrné	Tajné	Přísně tajné	Celkem
Přijaté žádosti	2 462	2 815	168	5 445
Osvědčení vydáno	2 365	2 746	186	5 297
Osvědčení nevydáno	7	6	0	13
Řízení zastaveno	65	49	2	116

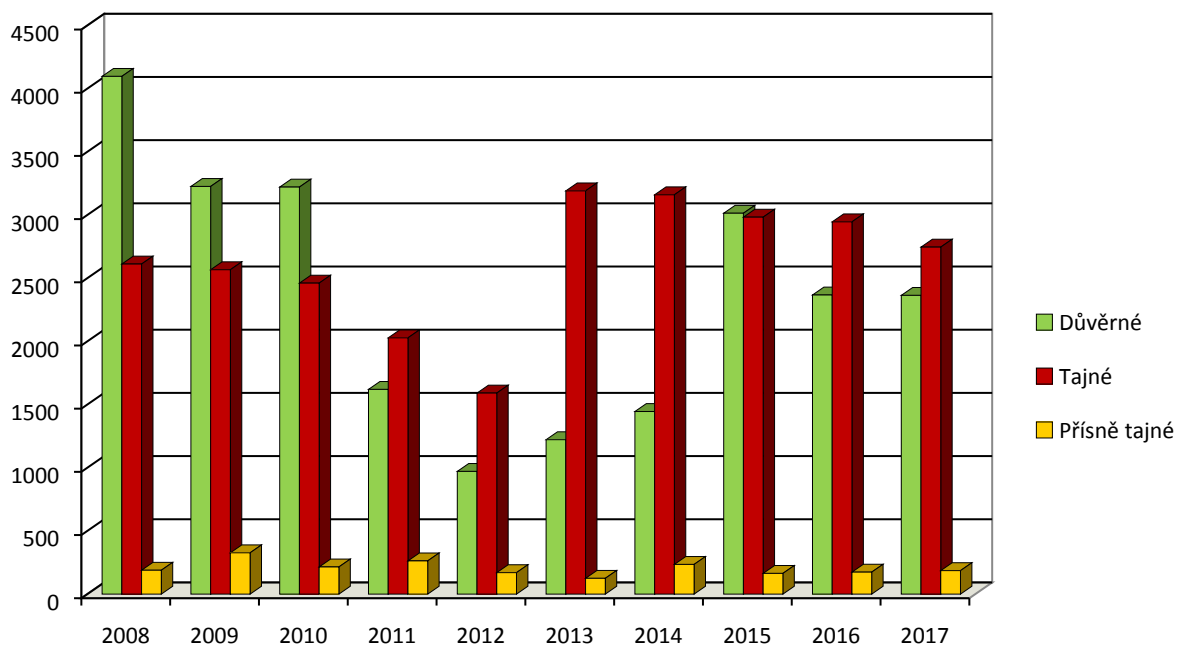
Celkové počty přijatých žádostí v jednotlivých měsících roku 2017

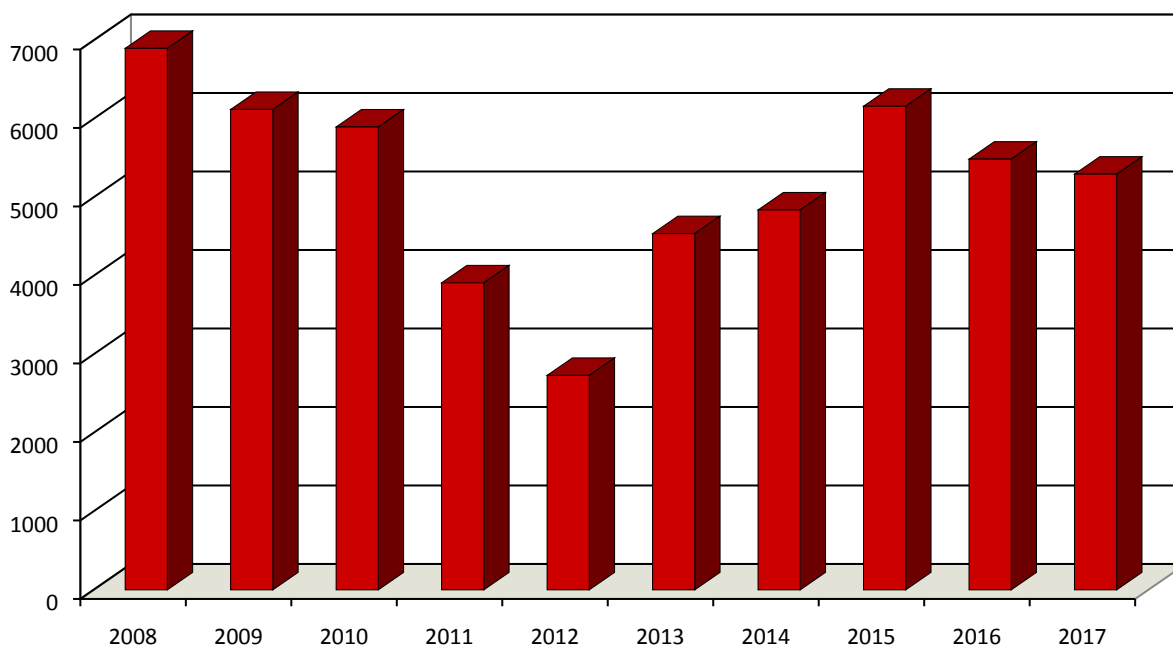
Přijaté žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby v letech 2008 až 2017

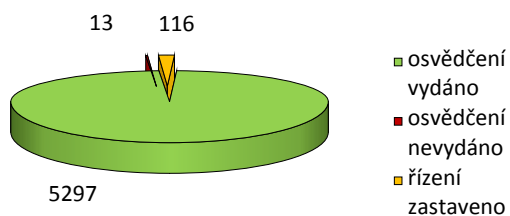
Vydaná osvědčení fyzické osoby v letech 2008 až 2017

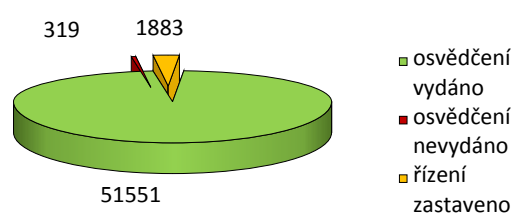
Vydaná osvědčení fyzické osoby v letech 2008 až 2017 celkem

Ukončená bezpečnostní řízení v roce 2017

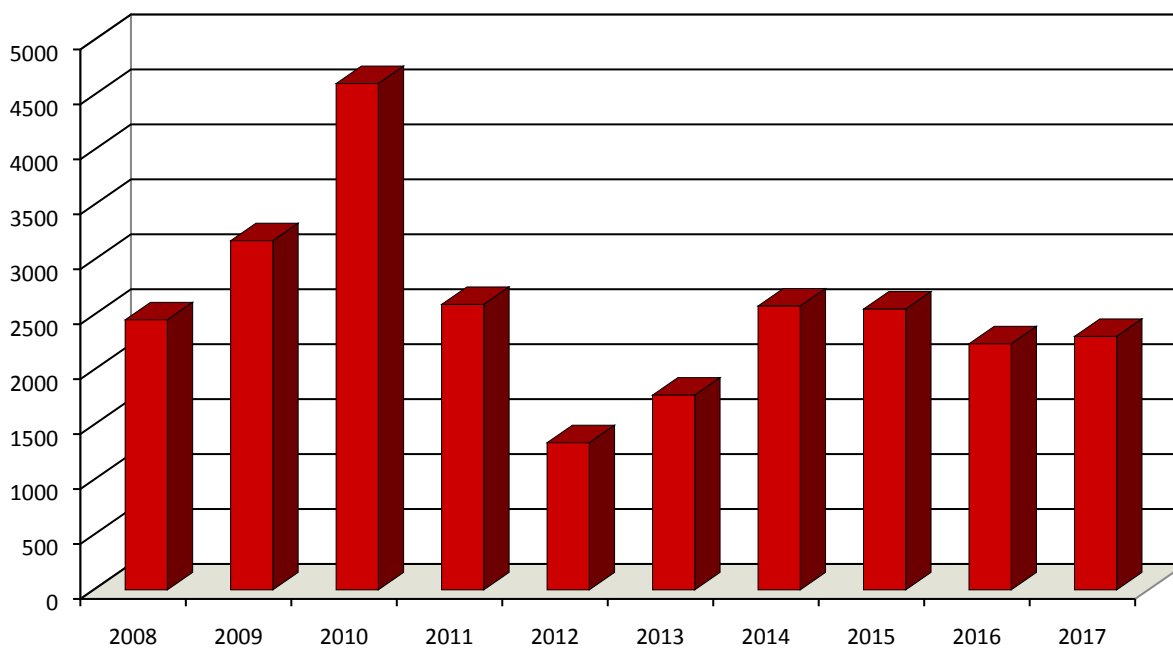
Ukončená bezpečnostní řízení v letech 2008 až 2017

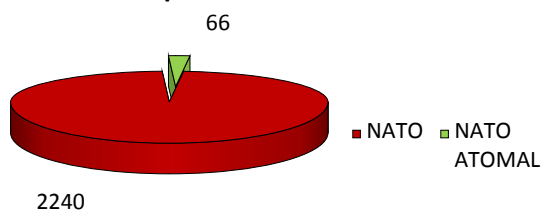
Vydaná osvědčení fyzické osoby pro cizí moc v roce 2017

COSMIC TOP SECRET	231
COSMIC TOP SECRET ATOMAL	49
NATO SECRET	1 752
NATO SECRET ATOMAL	17
NATO CONFIDENTIAL	257
Celkem	2 306

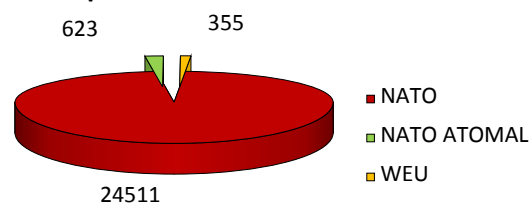
Vydaná osvědčení fyzické osoby pro cizí moc v letech 2008 až 2017 celkem

Osvědčení pro cizí moc v roce 2017

Osvědčení pro cizí moc v letech 2008 až 2017¹⁾

Zánik platnosti osvědčení fyzické osoby podle důvodu v roce 2017

Uplynutí doby platnosti osvědčení	2 791
Zrušení platnosti osvědčení	19
Úmrtí držitele osvědčení	37
Ohlášení odcizení nebo ztráty osvědčení	64
Poškození osvědčení	18
Změna některého z údajů uvedených v osvědčení	160
Vrácení osvědčení	840
Doručení nového osvědčení	2 865
Vznik služebního nebo pracovního poměru u zpravodajské služby	54
Celkem	6 848

¹⁾ Osvědčení fyzické osoby pro cizí moc pro přístup k utajovaným informacím Západoevropské unie (Western European Union) byla vydávána pouze do roku 2011, neboť tato organizace ukončila svou činnost ke dni 30. června 2011.

Zastavení bezpečnostního řízení v roce 2017

Nedání souhlasu podle § 107 zákona	1
Neodstranění nedostatků v žádosti ve stanovené lhůtě	12
Uvedení nepravdivé nebo neúplné výpovědi	4
Nesplnění podmínek – dosažení 18 let věku, svéprávnosti, nebo bezúhonnosti	1
Odpadnutí důvodu řízení	1
Úmrtí žadatele	1
Oznámení odpovědné osoby, že pominuly skutečnosti, kterými byla žádost odůvodněna	39
Zpětvzetí žádosti	57
Celkem	116

2.3.6. Personální projekt

V souladu s § 72 zákona předložila ministerstva a další ústřední správní úřady své personální projekty. Usnesením vlády ČR č. 439, ze dne 19. června 2012, byl schválen Postup při zpracovávání personálních projektů a jejich ověřování Národním bezpečnostním úřadem. V něm bylo uloženo členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů postupovat podle materiálu schváleného v tomto usnesení a poskytovat řediteli Úřadu součinnost při zpracovávání vyjádření k personálním projektům a jejich ověřování. Předmětný materiál stanovuje jednotný obsah, formu a strukturu personálních projektů a upravuje i způsob jejich hodnocení Úřadem.

Účelem zpracování personálních projektů je získat celkový přehled o situaci v oblasti ochrany utajovaných informací na úseku personální bezpečnosti, zhodnotit stav z hlediska množství fyzických osob, které žádají o vydání osvědčení fyzické osoby, ve vztahu ke skutečným potřebám a četnosti výskytu utajovaných informací u ústředních orgánů státní správy a informovat o eventuálních nedostatcích a možných problémech vyskytujících se v personální bezpečnosti.

V roce 2017 bylo vyjádření Úřadu k personálním projektům předloženo do připomínkového řízení dotčeným ministerstvům a orgánům státní správy. Největší počet žádostí na rok 2018 je plánován rezortem Ministerstva obrany (3 572 žádostí) a Ministerstva vnitra (1 161 žádostí).

Na základě předložených personálních projektů a vypořádání vznesených připomínek zpracoval Úřad materiál pro jednání vlády, který vláda ČR projednala dne 29. listopadu 2017 a vydala usnesení č. 827, kterým schválila předložené personální projekty. Tímto usnesením zároveň uložila členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů postupovat při zpracování a vedení přehledu míst a funkcí, na kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím, a při potvrzování zdůvodnění nutnosti přístupu fyzické osoby k utajované informaci tak, aby žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby byly podávány jen v případech odůvodněné a nezbytné potřeby přístupu fyzické osoby k utajované informaci. Dále uložila trvale přehodnocovat seznamy míst a funkcí, na kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím. Řediteli Úřadu vláda uložila zajistit na žádost příslušného člena vlády nebo vedoucího ústředního správního úřadu metodickou podporu při plnění uvedených úkolů.

2.4. BEZPEČNOSTNÍ ZPŮSOBILOST

V roce 2017 Úřad vedl, ve smyslu části čtvrté zákona, bezpečnostní řízení k žádostem o vydání dokladu o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby (dále jen „doklad“), vydával doklad, vydával rozhodnutí o nevydání dokladu, dále prověřoval, zda fyzické osoby, které již jsou držiteli dokladu, i nadále splňují podmínky pro jeho vydání, vydával rozhodnutí o zrušení platnosti dokladu a realizoval řadu dalších úkonů s tím spojených, např. zakládání, vedení, doplňování, evidenci a vyřazování bezpečnostních svazků, vedení evidence fyzických osob, které jsou držiteli dokladu atd.

Vzhledem k nabytí účinnosti nového atomového zákona k 1. lednu 2017, který mimo jiné klade i větší nároky na bezpečnostní způsobilost osob, které vstupují do vyhrazených prostor jaderných zařízení, došlo k nárůstu citlivých činností v této oblasti, a tím i k výraznému nárůstu počtu žádostí podaných v souvislosti s tímto zákonem. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že podle nového atomového zákona bylo podáno v loňském roce celkem 797 žádostí, což je o 726 žádostí více, než v roce 2016.

Součinnost, kterou Úřadu v rámci bezpečnostního řízení poskytuje Policie ČR, zpravodajské služby a další spolupracující orgány státu, lze označit jako velmi dobrou a efektivní.

2.4.1. Statistické přehledy

Přehled přijatých žádostí a ukončených bezpečnostních řízení v roce 2017

Citlivá činnost podle	Přijaté žádosti	Doklad vydán	Doklad nevydán	Řízení zastaveno	Zrušení platnosti dokladu
§ 8 zákona č. 38/1994 Sb. ²⁾	87	84	5	7	0
§ 162 odst. 2 zákona č. 263/2016 Sb. ³⁾	797	706	0	3	0
§ 25c odst. 10 zákona č. 61/1988 Sb. ⁴⁾	5	4	0	0	0
§ 220 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb. ⁵⁾	1	2	0	0	0
§ 2a zákona č. 312/2006 Sb. ⁶⁾	2	0	0	0	0
Ostatní	3	2	0	0	1
Celkem	895	798	5	10	1

2.5. PRŮMYSLOVÁ BEZPEČNOST

Mezi hlavní činnosti, které Úřad realizoval v oblasti průmyslové bezpečnosti v roce 2017, patří zejména provádění bezpečnostních řízení o žádostech podnikatelů o vydání osvědčení podnikatele,

²⁾ Zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

⁴⁾ Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

v jejichž závěru Úřad vydával osvědčení podnikatele nebo rozhodnutí o nevydání osvědčení podnikatele. Úřad dále přijímal žádosti podnikatelů o vydání osvědčení podnikatele pro cizí moc a při splnění zákonem stanovených podmínek vydával osvědčení podnikatele pro cizí moc, potvrzující cizí moci provedení bezpečnostního řízení u podnikatele a vydání osvědčení podnikatele.

Ve vztahu k podnikatelům, kteří jsou držiteli osvědčení podnikatele, se činnost Úřadu zaměřovala především na provádění úkonů k prověřování, zda i nadále splňují podmínky stanovené zákonem pro vydání osvědčení podnikatele, a to v souvislosti s hlášeními změn údajů uvedených v žádosti podnikatele oznamovaných jednotlivými držiteli osvědčení podnikatele, skutečnostmi získanými z vlastní činnosti Úřadu nebo informacemi poskytnutými Úřadu orgány státu či právníckými nebo fyzickými osobami. V návaznosti na zjištěné skutečnosti Úřad vedl řízení o zrušení platnosti osvědčení podnikatele a v případech, kdy podnikatel přestal splňovat podmínky pro vydání osvědčení podnikatele, vydával rozhodnutí o zrušení platnosti takových osvědčení.

V oblasti průmyslové bezpečnosti Úřad realizoval řadu dalších úkonů spojených s výše uvedenými činnostmi, jako je např. zakládání, vedení, doplňování, evidence a vyřazování bezpečnostních svazků, vedení evidence podnikatelů, kteří jsou držiteli osvědčení podnikatele atd.

V roce 2017 i nadále probíhala velmi dobrá a efektivní součinnost Policie ČR, zpravodajských služeb a dalších spolupracujících orgánů státu a právníckých osob s Úřadem v rámci prováděných bezpečnostních řízení i v rámci prověřování a ověřování splňování podmínek pro vydání osvědčení podnikatele držiteli osvědčení.

2.5.1. Bezpečnostní řízení o žádostech podnikatelů

V průběhu roku 2017 bylo Úřadem přijato 76 žádostí podnikatelů o vydání osvědčení podnikatele. Z tohoto počtu bylo k 31. prosinci 2017 rozhodnuto o 45 žádostech, u zbylých 31 žádostí k tomuto datu bezpečnostní řízení o žádosti podnikatele probíhala.

Z hlediska struktury podaných žádostí v roce 2017 převažovaly žádosti podnikatelů o vydání osvědčení podnikatele podané podle § 96 odst. 4 zákona, tj. podané podnikateli, kteří i bezprostředně po uplynutí doby platnosti jejich dosavadního osvědčení mají mít přístup k utajovaným informacím. Počty zahájených bezpečnostních řízení reflektují změnu zákona účinnou od 1. ledna 2012, na jejímž základě bylo zrušeno bezpečnostní řízení pro přístup podnikatele k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené.

2.5.2. Prověřování splňování podmínek po vydání osvědčení podnikatele

V roce 2017 probíhalo standardním způsobem prověřování, zda držitelé osvědčení podnikatele nadále splňují zákonem stanovené podmínky pro jejich vydání.

Prověřování splňování podmínek je významným objemem činnosti Úřadu. Tato činnost je prováděna u všech držitelů osvědčení podnikatele. Z pohledu skladby ji lze rozdělit na standardní periodické prověřování, které je odvozeno od pravidelného ročního hlášení změn všemi držiteli osvědčení podnikatele [povinnost podle § 68 písm. d) zákona], dále na prověřování změn údajů oznamovaných podnikateli podle jiných ustanovení zákona [§ 68 písm. c) a f) zákona a § 69 odst. 1 písm. c) zákona], na případy, kdy Úřad obdržel od zpravodajských služeb, Ministerstva vnitra nebo Policie ČR informace, které se vztahovaly ke splňování podmínek pro vydání osvědčení podnikatele nebo jejichž obsah nasvědčoval tomu, že držitel osvědčení podnikatele by mohl přestat splňovat podmínky pro jeho vydání, případně takovéto informace Úřad získal přímo svou vlastní činností (např. z průběžného monitoringu tzv. otevřených zdrojů). Úřad dále prováděl prověřování splňování podmínek pro vydání osvědčení podnikatele u žadatelů o vydání osvědčení pro cizí moc. Na podkladě

zjištěných skutečností bylo ve 12 případech zahájeno řízení o zrušení platnosti osvědčení podnikatele, které bylo ve 3 případech ukončeno vydáním rozhodnutí o zrušení platnosti osvědčení podnikatele (viz kap. 2.5.5. Statistické přehledy).

Prověřování splňování podmínek je současně jedním z podkladů pro výkon kontroly (státního dozoru).

2.5.3. Analýza důvodů nevydání nebo zrušení platnosti osvědčení podnikatele

V roce 2017 rozhodl Úřad celkem v 5 bezpečnostních řízeních vedených o žádosti podnikatele o nevydání osvědčení podnikatele. Z hlediska struktury spočíval důvod nevydání v nesplnění podmínky podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona – 4 případy, v 1 případě pak současně nesplnění podmínky podle § 16 odst. 1 písm. c) a d) zákona.

Za totéž období Úřad rozhodl ve 3 případech o zrušení platnosti osvědčení podnikatele. Důvodem pro zrušení platnosti osvědčení bylo ve 2 případech nesplnění podmínky bezpečnostní spolehlivosti podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona, v 1 případě pak nesplnění podmínky podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona, tj. nesplnění podmínky držení platného osvědčení fyzické osoby odpovědnou osobou podnikatele nejméně pro takový stupeň utajení, pro který žádá podnikatel o vydání osvědčení podnikatele.

2.5.4. Přehled ostatních důvodů zániku platnosti osvědčení podnikatele

V roce 2017 převažoval mezi důvody zániku platnosti osvědčení podnikatele zánik platnosti osvědčení podnikatele z důvodu doručení nového osvědčení podnikatele pro stejnou formu přístupu podnikatele k utajované informaci – celkem 42 případů. Druhým nejčastějším důvodem zániku platnosti osvědčení podnikatele pak byl zánik osvědčení podnikatele uplynutím doby jeho platnosti – celkem 31 případů. Dalším významným důvodem pak byl zánik platnosti osvědčení podnikatele jeho vrácením držitelem – celkem 24 případů.

Počet případů zániku platnosti osvědčení podnikatele v roce 2017 podle jednotlivých důvodů je uveden v kapitole 2.5.5.

2.5.5. Statistické přehledy

Přijaté žádosti o vydání osvědčení podnikatele v roce 2017

Důvěrné	Tajné	Přísně tajné	Celkem
61	14	1	76

Stav zpracování žádostí o vydání osvědčení podnikatele přijatých v roce 2017

Osvědčení vydáno	Osvědčení nevydáno	Řízení zastaveno	Probíhalo k 31. 12. 2017	Celkem
39	1	5	31	76

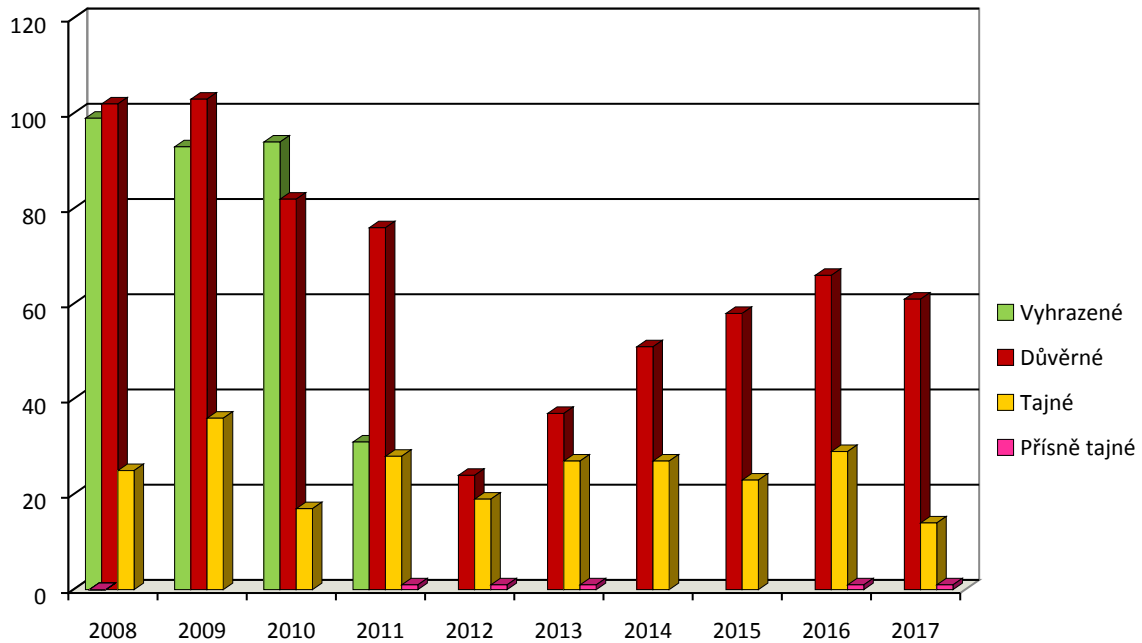
Vydaná osvědčení podnikatele v roce 2017

Důvěrné	Tajné	Přísně tajné	Celkem
75	17	0	92 ⁷⁾

Řízení o zrušení platnosti osvědčení podnikatele v roce 2017

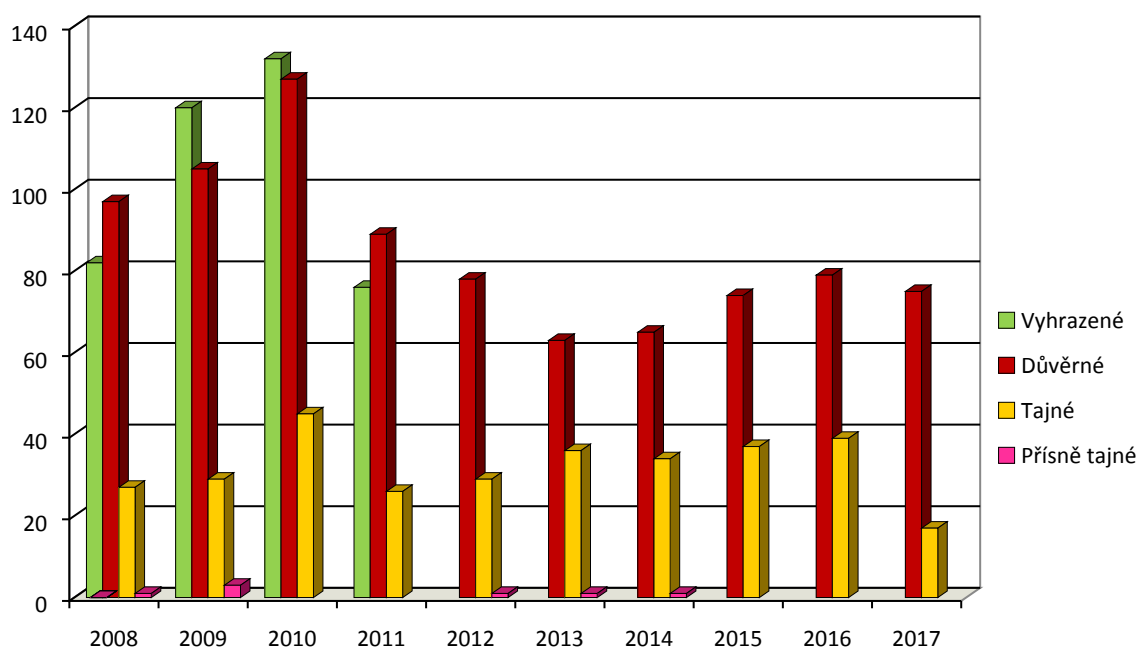
Zahájená řízení	Platnost zrušena	Řízení zastaveno	Probíhalo k 31. 12. 2017
12	3	6	17

Přijaté žádosti o vydání osvědčení podnikatele v letech 2008 až 2017

⁷⁾ Uvedený počet zahrnuje osvědčení podnikatele vydaná na základě provedeného bezpečnostního řízení i osvědčení podnikatele vydaná postupem podle § 56 odst. 4 zákona (výměna osvědčení).

Vydaná osvědčení podnikatele v letech 2008 až 2017

Zánik platnosti osvědčení podnikatele podle důvodu v roce 2017

Uplynutí doby platnosti osvědčení	31
Zrušení platnosti osvědčení	3
Zrušení podnikatele	3
Ohlášení odcizení nebo ztráty osvědčení	0 ⁸⁾
Poškození osvědčení	1 ⁸⁾
Změna některého z údajů uvedených v osvědčení	2 ⁸⁾
Vrácení osvědčení	24
Doručení nového osvědčení pro stejnou formu přístupu k UI	42
Doručení rozhodnutí o nevydání osvědčení pro stejnou formu přístupu k UI	0
Celkem	106

2.6. ADMINISTRATIVNÍ A FYZICKÁ BEZPEČNOST, ÚSTŘEDNÍ REGISTR

2.6.1. Administrativní bezpečnost

Pracoviště koncepce administrativní bezpečnosti pokračovalo v řešení úkolu implementace utajovaných dokumentů v digitální podobě do stávající legislativy. Úřad zřídil počátkem roku 2015

⁸⁾ Počet případů zániku platnosti osvědčení podnikatele, při kterých nebyl uplatněn postup výměny osvědčení podle § 56 odst. 4 zákona, a došlo tak i k zániku možnosti přístupu podnikatele k utajované informaci; nezahrnuje tedy případy, kdy došlo k vydání nového osvědčení podnikatele na základě žádosti podané v zákonné 15denní lhůtě.

mezirezortní odbornou pracovní skupinu složenou z odborníků na problematiku správy utajovaných dokumentů v digitální podobě a se znalostí principů administrativní bezpečnosti. Ve skupině působí zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, Institutu pro správu dokumentů, z.s., Jihočeské univerzity, Národního archivu a dalších úřadů zabývajících se bezpečností státu.

Výsledkem tříleté práce skupiny bylo vytvoření modelu komplexního datového kontejneru utajovaného dokumentu v digitální podobě, který obsahuje jak ztvárnění obsahu utajovaného dokumentu, tak i patřičná metadata vztahující se k tomuto obsahu s popisem vzájemných vztahů jednotlivých entit a popisu přístupových politik (včetně rolí a oprávnění vizualizovat obsah kontejneru).

Skupina dále vypracovala čtyřstavový model utajovaného dokumentu v digitální podobě definující změnu stavů a popisných údajů mezi tzv. podkladem, konceptem, utajovaným dokumentem a datovou zásilkou.

Datový kontejner utajovaného dokumentu v digitální podobě i čtyřstavový model utajovaného dokumentu tvoří základní stavební prvky potřebné pro implementaci správy utajovaných dokumentů v digitální podobě v průběhu celého životního cyklu utajovaného dokumentu do příslušných legislativních norem.

Byl zpracován návrh algoritmu životního cyklu utajovaného dokumentu, na jehož základě byl sestaven elementární výčet procesů a vypracovány karty jednotlivých procesů uvedených v elementárním výčtu. Tyto karty byly použity jako vstup pro vytvoření procesních modelů správy utajovaných dokumentů v digitální podobě.

Na základě výše uvedených výsledků byly v roce 2017 zpracovány podklady pro vypsání veřejné zakázky na vytvoření projektové dokumentace pro tvorbu SW nástroje pro práci s datovým kontejnerem utajovaného dokumentu v digitální podobě a vytvoření podkladů pro nezbytné legislativní úpravy potřebné pro práci s datovým kontejnerem utajovaného dokumentu v digitální podobě.

V oblasti administrativní bezpečnosti byl v roce 2017, s účinností od 1. ledna 2018, novelizován § 23 odst. 3 zákona ve vztahu k utajovanému dokumentu v digitální podobě v elektronických systémech spisové služby, provozovaných v certifikovaných informačních systémech.

2.6.2. Fyzická bezpečnost

V oblasti fyzické bezpečnosti Úřad vedle své hlavní činnosti (certifikace technických prostředků, posuzování způsobu realizace zajištění ochrany utajovaných informací fyzickou bezpečností uvedeného v bezpečnostní dokumentaci podnikatele, ověřování schopnosti podnikatele zabezpečit ochranu utajovaných informací z hlediska fyzické bezpečnosti a výkon kontroly) dále prováděl:

- ❑ činnosti spojené s členstvím v certifikační radě certifikačního orgánu Trezor Test s.r.o. (účast na výrobních auditech u 13 firem v rámci ČR, účast na certifikačních radách a účast při provádění zkoušek na mechanických zábranných systémech podle příslušných norem),
- ❑ činnosti související se stálou účastí v technické normalizační komisi TNK124 (posuzování a připomínkování překladů evropských technických norem) zřízené u Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví pro poplachové zabezpečovací a tísňové systémy při zavádění nových evropských technických norem a aktualizaci stávajících technických norem pro tuto oblast,

- ❑ metodickou pomoc v souvislosti s instalací technických prostředků a s návrhy opatření fyzické bezpečnosti na vyžádání u podnikatelů nebo orgánů státu (Obvodní soud pro Prahu 1, Kancelář prezidenta republiky, IBM Česká republika, spol. s r.o., O2 Czech Republic a.s., Generální ředitelství cel, Český báňský úřad, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo financí, Národní agentura pro komunikační a informační technologie s.p., Krajský úřad Středočeského kraje aj.),
- ❑ metodickou podporu a odborné posouzení opatření fyzické bezpečnosti v souvislosti s plánovaným stěhováním do nového HQ NATO Stálé delegace ČR při NATO v Bruselu,
- ❑ školení v oblasti fyzické bezpečnosti složek Ministerstva obrany a pracovníků ATOMAL registrů.

2.6.2.1. Certifikace technických prostředků

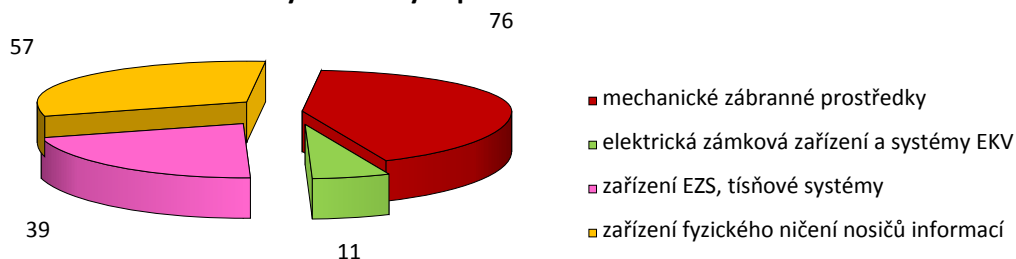
Nezbytnou zákonnou podmínkou pro používání technických prostředků k ochraně utajovaných informací je mj. i jejich certifikace. Úřad v roce 2017 přijal celkem 92 žádostí o certifikaci pro 193 technických prostředků. V rámci posuzování a vyhodnocování podkladů pro certifikaci bylo u 15 % žádostí vyžádáno jejich doplnění a upřesnění. Ve 4 případech byl certifikační proces ukončen bez vydání certifikátu, neboť byly zkoušeny podle jiných nebo již neplatných evropských technických norem nebo se jednalo o výrobky, které nepodléhají certifikaci.

Úřad vydal celkem 183 certifikátů technických prostředků. Počty vydaných certifikátů technických prostředků podle jednotlivých skupin definovaných zákonem jsou uvedeny v následující tabulce.

Vydané certifikáty technických prostředků v roce 2017

Mechanické zábranné prostředky ¹⁰⁾	76
Elektrická zámková zařízení, systémy pro kontrolu vstupu ¹¹⁾	11
Zařízení elektrické zabezpečovací signalizace a tísňové systémy ¹²⁾	39
Zařízení fyzického ničení nosičů informací ¹³⁾	57
Celkem	183

Certifikáty technických prostředků v roce 2017

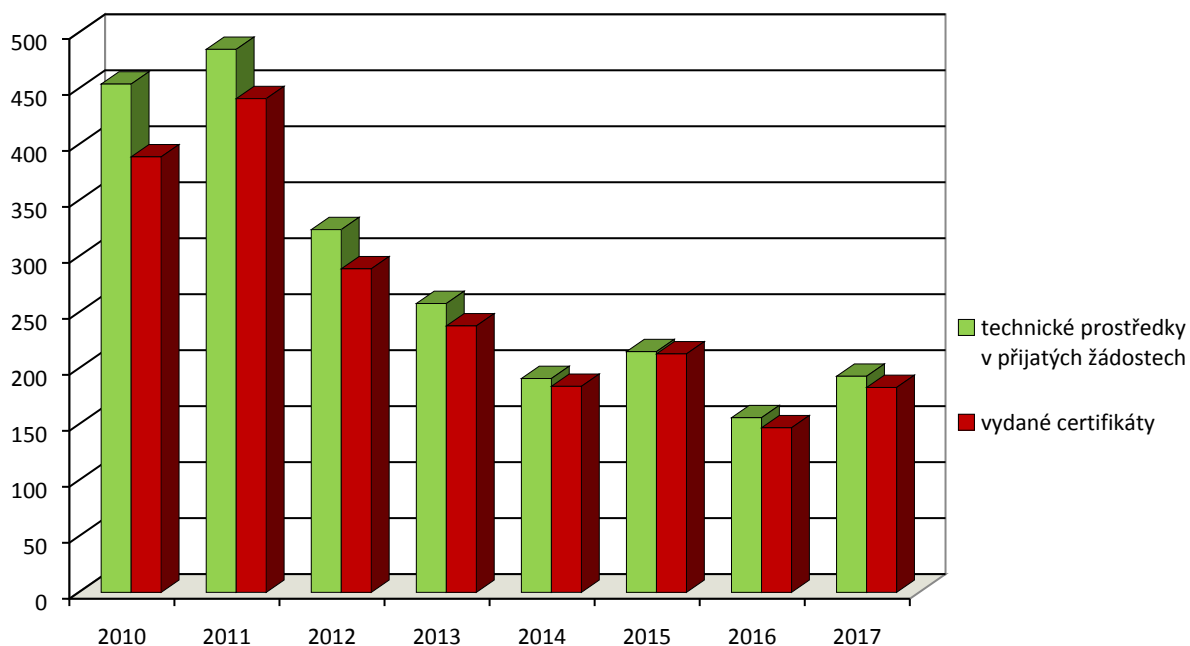
¹⁰⁾ § 30 odst. 1 písm. a) zákona.

¹¹⁾ § 30 odst. 1 písm. b) zákona.

¹²⁾ § 30 odst. 1 písm. c) a e) zákona.

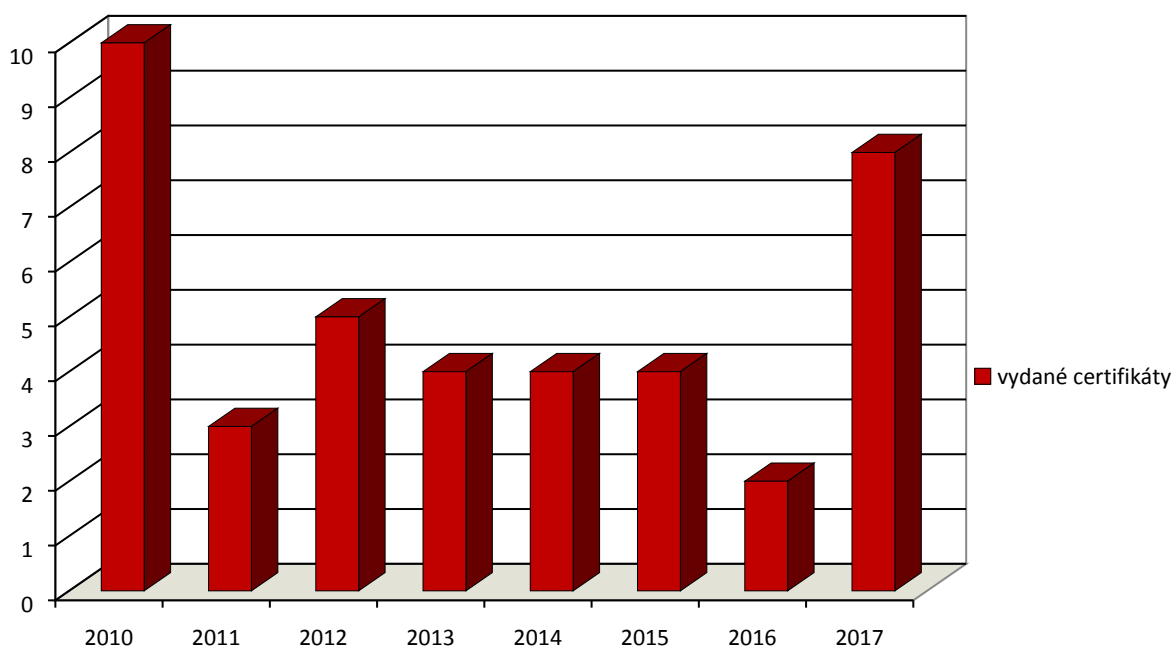
¹³⁾ § 30 odst. 1 písm. h) zákona.

Certifikace technických prostředků v letech 2010 až 2017

Kromě certifikátů uvedených v předchozí tabulce a grafech bylo v roce 2017, na základě podaných žádostí, vydáno 8 certifikátů pro jednotlivé technické prostředky – uživatelské certifikáty. Jednalo se o bezpečnostní dveře, mříž, trezor a skartovací stroje. Tyto žádosti podávají uživatelé, kteří si zajistí vlastní posudek na konkrétní technický prostředek nasazený pro ochranu utajovaných informací. Vývoj počtu vydaných uživatelských certifikátů technických prostředků zobrazuje následující graf.

Uživatelské certifikáty technických prostředků v letech 2010 až 2017

V souvislosti s certifikací technických prostředků je průběžně aktualizován zveřejněný certifikační postup Úřadu, který stanovuje rozsah akreditovaných zkoušek pro jednotlivé druhy technických prostředků a slouží jako podklad pro certifikaci. Aktualizace se týká novel technických norem, které jsou zapracovávány do certifikačního postupu. Průběžně probíhá aktualizace certifikovaných technických prostředků na internetových stránkách Úřadu.

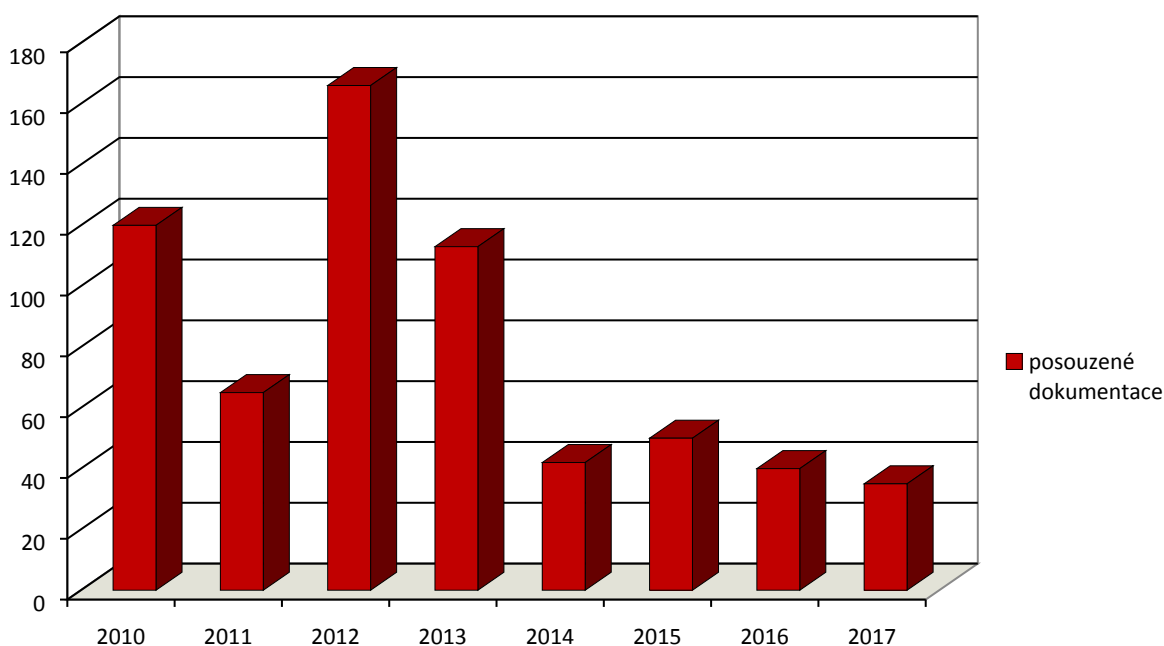
2.6.2.2. Posuzování bezpečnostní dokumentace podnikatele z hlediska fyzické bezpečnosti

V rámci vedených bezpečnostních řízení o vydání osvědčení podnikatele nebo při aktualizaci bezpečnostní dokumentace podnikatele, který je držitelem osvědčení podnikatele, bylo v roce 2017 přijato celkem 40 žádostí o stanovisko k bezpečnostní dokumentaci podnikatele z hlediska zajištění ochrany utajovaných informací fyzickou bezpečností. Při posuzování dokumentací byla ve 31 % případů provedena konzultace s podnikatelem v sídle Úřadu nebo přímo v sídle podnikatele. Bylo posouzeno 35 bezpečnostních dokumentací podnikatele a bylo provedeno 27 tzv. dohlídek, při kterých byla v sídle podnikatele ověřena jeho schopnost zabezpečit ochranu utajovaných informací z hlediska fyzické bezpečnosti. Nebyla vrácena žádná bezpečnostní dokumentace podnikatele z důvodu zastavení řízení. K 31. prosinci 2017 zbývalo posoudit 5 bezpečnostních dokumentací podnikatele. Přehled přijatých žádostí, členěný podle kategorií zabezpečených oblastí, je uveden v následující tabulce.

Přijaté žádosti a posouzené bezpečnostní dokumentace podnikatele v roce 2017

	Důvěrné	Tajné	Přísně tajné	Celkem
Přijaté žádosti	32	8	0	40
Posouzené dokumentace	29	6	0	35

Posouzené bezpečnostní dokumentace podnikatele v letech 2010 až 2017

2.6.2.3. Problémové oblasti fyzické bezpečnosti

Certifikace technických prostředků:

- ❑ nedostatečné podkladové dokumenty k žádosti o certifikaci technického prostředku a nevyhovující odolnost odzkoušených technických prostředků podle technických norem.

Ověřování schopnosti podnikatele zabezpečit ochranu utajovaných informací z hlediska fyzické bezpečnosti:

- ❑ nízká odborná znalost problematiky ochrany utajovaných informací osob odpovědných za její realizaci u podnikatelů,
- ❑ nedostatky ve zpracování projektů fyzické bezpečnosti (nekompletní certifikáty technických prostředků, nedostatečný popis objektu),
- ❑ nekompletní popis režimových opatření fyzické bezpečnosti (nedostatky v evidenci přístupových prvků a klíčů, neaktualizované seznamy oprávněných osob),
- ❑ nedostatky při instalaci technických prostředků (nesprávná funkčnost přístupového systému, nesoulad skutečného stavu se stavem deklarovaným aj.).

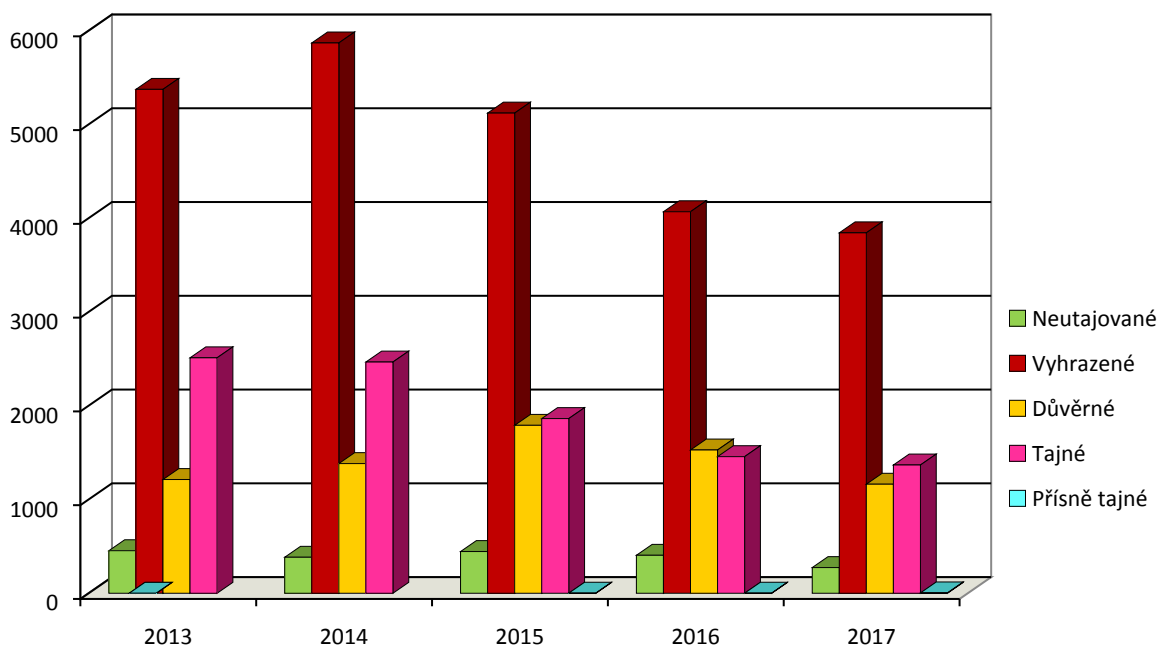
2.6.3. Ústřední registr

Prostřednictvím ústředního registru jsou poskytovány utajované informace v mezinárodním styku. V roce 2017 vykonával ústřední registr evidenci, distribuci a ukládání těchto utajovaných informací, a to zejména utajovaných informací NATO. U určených utajovaných dokumentů ústřední registr prováděl jejich distribuci podřízeným registrům utajovaných informací, zřízeným v rámci ústředních orgánů státní správy a právnických osob. Přehled dokumentů NATO evidovaných v ústředním registru za posledních 5 let je uveden v následující tabulce a grafu.

Dokumenty NATO evidované v ústředním registru

NATO	2013	2014	2015	2016	2017	Celkem
Neutajované	454	384	445	405	274	1 962
Vyhrazené	5 374	5 869	5 121	4 069	3 844	24 277
Důvěrné	1 213	1 383	1 719	1 528	1 163	7 006
Tajné	2 511	2 466	1 863	1 457	1 368	9 665
Přísně tajné	0	0	1	1	4	6
Celkem	9 552	10 102	9 149	7 460	6 653	42 916

Dokumenty NATO evidované v ústředním registru

Kromě utajovaných dokumentů NATO jsou v ústředním registru evidovány utajované dokumenty EU a utajované dokumenty ostatních subjektů cizí moci. Evidovány jsou i doručené neutajované dokumenty cizí moci poskytnuté v rámci mezinárodního styku.

V ústředním registru jsou také evidovány a následně distribuovány zahraničním partnerům utajované informace poskytované orgány státu a ostatními subjekty ČR.

V rámci metodické a kontrolní činnosti ústředního registru, podle § 79 odst. 7 zákona, bylo v loňském roce provedeno 14 kontrol podřízených registrů utajovaných informací. Zároveň se pracovníci ústředního registru účastnili 8 kontrol v rámci výkonu kontroly podle § 137 písm. b) zákona (státního dozoru) u orgánů státu a podnikatelů, kteří mají zřízeny registry utajovaných informací. Kontroly byly zaměřeny zejména na změny a aktualizaci informací v oblasti administrativní bezpečnosti a předávání poznatků získaných během mezinárodní inspekce. Zjištěné nedostatky se týkaly zejména povinných náležitostí jednacích protokolů, řádného označování dokumentů a vedení seznamů zaměstnanců, kterým lze umožnit přístup k utajovaným informacím cizí moci. V oblasti metodického vedení byl ústředním registrem vydán závazný pokyn všem registrům k tvorbě čísla jednacího.

Ústřední registr ověřoval splnění podmínek nezbytných pro zřízení registru utajovaných informací u 4 subjektů, které podaly žádost o souhlas ke zřízení registru utajovaných informací cizí moci. Registr pro utajované informace cizí moci byl ke konci roku 2017 zřízen u celkem 50 orgánů státní správy a podnikatelských subjektů. Úřad vede přehled všech registrů na území ČR, včetně jmen, příjmení a podpisových vzorů jejich vedoucích a jejich zástupců.

Průběžně byly aktualizovány seznamy zaměstnanců Úřadu, kterým lze umožnit přístup k utajovaným informacím NATO, EU a k ostatním utajovaným informacím poskytovaným v mezinárodním styku.

V rámci skartačního řízení byly zničeny utajované dokumenty cizí moci, u kterých uplynula skartační lhůta, a to jak v listinné, tak i v digitální podobě.

Skartace utajovaných dokumentů cizí moci v roce 2017

Stupeň utajení	Počet čísel jednacích
Neutajované	737
Vyhrazené	10 146
Důvěrné	2 546
Tajné	3 025
Celkem	16 454

Provedeny byly dále inventury utajovaných dokumentů v ústředním registru i v podřízených registrech v ČR a na jejich základě byla zaslána zpráva o provedené kontrole Bezpečnostnímu úřadu NATO (NATO Office of Security). V rámci inventur nebylo zjištěno, že by jakýkoliv utajovaný dokument NATO, EU nebo ostatních subjektů cizí moci nebyl zaevidován, nebyl fyzicky dohledán nebo byl shledán nekompletním.

V rámci metodického řízení bylo v roce 2017 provedeno školení vedoucích podřízených ATOMAL registrů a jejich zástupců. Školení bylo zaměřeno na bezpečnost utajovaných informací ATOMAL.

I nadále byly dodržovány zásady při manipulaci a ochraně utajovaných informací ATOMAL v ČR podle předpisů NATO. Každé 3 měsíce byla prováděna kontrola utajovaných dokumentů ATOMAL uložených v ústředním registru řídicím správcem (ACO) nebo jeho zástupcem (DACO). O těchto kontrolách jsou vedeny záznamy, které jsou ukládány pro inspekci NATO. ACO ústředního registru ATOMAL prováděl úkony spojené s výkonem svojí funkce.

V červnu 2017 byla v ČR provedena kontrola v oblasti ochrany utajovaných informací NATO. Tým inspekčních pracovníků bezpečnostního výboru NATO navštívil v rámci kontroly a dodržování předpisů 4 registry, které zpracovávají utajované dokumenty NATO. Konečná zpráva z této inspekční návštěvy byla Národnímu bezpečnostnímu úřadu doručena v září 2017.

Finální zprávu o výsledku hodnotící návštěvy z roku 2016 od Generálního sekretariátu EU Úřad dosud neobdržel.

2.7. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

2.7.1. Bezpečnostní řízení

V roce 2017 rozhodoval ředitel Úřadu o opravných prostředcích ze strany fyzických osob a právnických osob podaných podle příslušných ustanovení zákona formou rozkladu proti následujícím rozhodnutím Úřadu:

- rozhodnutí o nevydání osvědčení či dokladu fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele,
- rozhodnutí o zrušení platnosti osvědčení či dokladu fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele,
- rozhodnutí o zastavení bezpečnostního řízení.

O podaných rozkladech rozhodoval ředitel Úřadu na základě návrhu rozkladové komise, která byla, v souladu s § 130 zákona, ustavena ke dni 1. ledna 2016. Lhůta k rozhodnutí o rozkladu, kterou zákon v § 131 odst. 6 stanoví v délce 3 měsíců, nebyla v žádném z případů překročena.

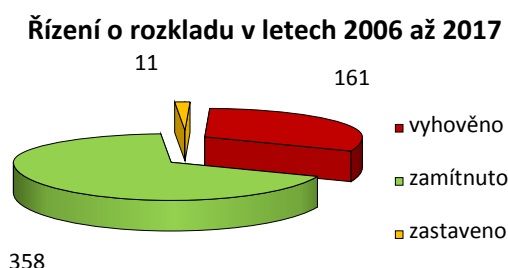
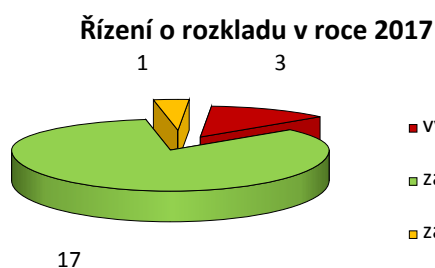
Rozhodnutí ředitele Úřadu o rozkladu lze napadnout správní žalobou, o níž rozhoduje Městský soud v Praze. Proti rozhodnutí Městského soudu v Praze je dále možno podat kasační stížnost, o níž rozhoduje Nejvyšší správní soud. V případě neúspěchu ve správním soudnictví se účastník řízení může obrátit se svou stížností na Ústavní soud, případně dále na Evropský soud pro lidská práva.

2.7.1.1. Statistické přehledy

2.7.1.1.1. Rozklady

Rozklady proti rozhodnutím Úřadu v oblasti bezpečnostního řízení (rozhoduje ředitel Úřadu)

Rok	Dosud nerozhodnuto	Vyhověno	Zamítnuto	Zastaveno	Celkem
2016	0	4	12	2	18
2017	0	3	17	1	21

2.7.1.1.2. Žaloby správní

Žaloby proti rozhodnutím ředitele Úřadu o rozkladu podle zákona v letech 2006 až 2017 (rozhoduje Městský soud v Praze)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
111	23	19	15	52	2

2.7.1.1.3. Kasační stížnosti

Kasační stížnosti podané účastníky řízení proti rozhodnutím Městského soudu v Praze o zamítnutí žaloby v letech 2006 až 2017 (rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
29	2	0	8	17	2

Kasační stížnosti podané Úřadem proti rozhodnutím Městského soudu v Praze o vyhovění žalobě v letech 2006 až 2017 (rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
5	0	0	5	0	0

2.7.1.1.4. Ústavní stížnosti

Ústavní stížnosti podané účastníky řízení v letech 2006 až 2017 (rozhoduje Ústavní soud v Brně)

Celkem	Dosud nerozhodnuto	Řízení zastaveno	Vyhověno	Zamítnuto	Odmítnuto
5	0	0	0	0	5

2.7.1.1.5. Stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva

Dne 19. září 2017 vydal Velký senát Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) rozsudek, v němž dospěl – poměrem 10 hlasů ku 7 – k závěru, že v projednávaném případě, který se týkal rozhodnutí Úřadu o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby a souvisejícího rozhodnutí ředitele Úřadu o zamítnutí rozkladu, nedošlo k zásahu do podstaty práva na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, neboť řízení obsahovalo dostatečné procesní záruky způsobilé zachovat rovnováhu mezi zájmem na ochranu utajovaných informací a právy stěžovatele na kontradiktornost řízení a rovnost zbraní.

Jedná se o první rozsudek Velkého senátu ESLP týkající se bezpečnostního řízení.

2.7.1.2. Hodnocení rozhodovací praxe Úřadu

Jak vyplývá z výše uvedených údajů, v současné době je rozhodnuto v 88 případech o žalobách proti rozhodnutí ředitele Úřadu o rozkladu, přičemž pouze 15 těchto žalob bylo shledáno důvodnými. „Úspěšnost“ Úřadu tedy činí 82,9 %.

Všechny ústavní stížnosti podané proti rozhodnutím Úřadu, resp. jeho ředitele, podle zákona, byly Ústavním soudem odmítnuty pro zjevnou neopodstatněnost.

2.7.2. Správní řízení o pokutě

V roce 2017 ředitel Úřadu rozhodoval v 1 případě o rozkladu, který byl uplatněn fyzickou osobou ve správním řízení pro porušení povinností v oblasti ochrany utajovaných informací, přičemž tento rozklad byl zamítnut a rozhodnutí Úřadu bylo potvrzeno. Žaloba k Městskému soudu v Praze nebyla podána.

2.7.3. Řízení podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V roce 2017 ředitel Úřadu nerozhodoval o žádném opravném prostředku – rozkladu – uplatněnému v řízení podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

2.8. KONTROLA (STÁTNÍ DOZOR)

Na základě § 137 písm. b) zákona vykonává Úřad v oblasti ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti kontrolu, přičemž kontroluje, jak orgány státu, právnické osoby, podnikající fyzické osoby a fyzické osoby dodržují právní předpisy v těchto oblastech. Podle zákona kontrole nepodléhá činnost zpravodajských služeb a ve stanovených případech činnost Ministerstva vnitra.

V rámci novely zákona o kybernetické bezpečnosti, kterou byl současně k 1. srpnu 2017 novelizován i zákon, došlo k podstatným změnám činností Úřadu v oblasti vykonávané správní kontroly. Formální, avšak nikoli nevýznamnou změnou, bylo nahrazení dosavadního pojmu „státní dozor“ pojmem „kontrola“. Státní dozor byl přitom při tvorbě předchozí právní úpravy (zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) vnímán poněkud extenzivněji, jako systematická dlouhodobá činnost Úřadu, přičemž vlastní kontroly byly sice hlavní, avšak ne jedinou formou výkonu státního dozoru.

Další, velmi významná změna souvisí s přenesením části působnosti ochrany utajovaných informací do státní správy nově zřízeného Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. V případech, kdy kontrola zasahuje i do této oblasti (bezpečnost informačních systémů, kryptografická ochrana), jsou ke kontrole zástupci tohoto úřadu přizváni. Praktická stránka součinnosti obou úřadů při kontrolách prováděných Úřadem byla zohledněna v Dohodě o spolupráci uzavřené 1. srpna 2017.

Cílem prováděných kontrol je především zjistit skutečný stav ochrany utajovaných informací, resp. plnění povinností v oblasti bezpečnostní způsobilosti u kontrolovaných osob, ověřit praktickou aplikaci právních norem upravujících kontrolovanou oblast a zároveň přispět k zabezpečení ochrany utajovaných informací předcházením neoprávněnému nakládání s utajovanými informacemi a k posilování právního vědomí kontrolovaných osob a sjednocování postupů při aplikaci právních předpisů v této oblasti.

O kontrole činnosti registrů utajovaných informací prováděné Úřadem podle § 79 odst. 7 zákona pojednává kapitola 2.6.3.

2.8.1. Kontroly provedené v roce 2017

Stejně jako v předchozích letech byly i v uvedeném roce kontroly prováděny na základě průběžně doplňovaných plánů kontrol zpracovávaných na jednotlivá pololetí kalendářního roku a schvalovaných ředitelem Úřadu. Z hlediska rozsahu byly realizovány zejména komplexní kontroly v oblasti ochrany utajovaných informací zaměřené na ověření skutečného stavu ve všech druzích zajištění ochrany utajovaných informací, které byly u kontrolovaných osob realizovány, a dále tematické kontroly v oblasti ochrany utajovaných informací, při kterých byly kontrolovány pouze některé vybrané oblasti. V roce 2017 nebyla provedena žádná následná kontrola (zaměřená na ověření odstranění nedostatků zjištěných při předcházející komplexní nebo tematické kontrole), ani kontrola v oblasti bezpečnostní způsobilosti.

Do plánu kontrol byly, v rámci periodicity, zařazovány opakované kontroly u subjektů, u kterých vznikají nebo jim jsou poskytovány utajované informace. Dále byly ke kontrole vybírány zejména ty subjekty, u kterých kontrola dosud nebyla provedena. Kontroly byly do plánu kontrol zařazovány i z podnětu jednotlivých organizačních celků Úřadu, na základě konkrétních poznatků získaných vlastní činností Úřadu nebo z podnětu vnějších subjektů.

V roce 2017 provedl Úřad celkem 50 kontrol, z toho 12 v orgánech státu a jejich složkách a 38 u podnikatelů. Nižší počet provedených kontrol oproti roku 2016 (téměř o 40 %) byl výsledkem zařazení časově i obsahově náročných kontrol v silových rezortech – Ministerstvu obrany, Vojenské policii, Policejním prezidiu a vybraných útvech Policie ČR a v Ministerstvu zahraničních věcí. Souhrnné údaje o kontrolách a přehled jednotlivých kontrolních akcí realizovaných v roce 2017 jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Kontroly provedené v roce 2017

Kontroly	Komplexní	Tematické	Následné	Celkem
Orgány státu	11	1	0	12
Krajské a obecní úřady	0	0	0	0
Podnikatelé	32	6	0	38
Celkem	43	7	0	50

Kontroly v orgánech státu a jejich součástech v roce 2017

Kontrolovaná osoba	Kontrolovaná osoba
Český úřad zeměměřický a katastrální	Ministerstvo zahraničních věcí – Stálé zastoupení ČR při EU v Bruselu
Generální finanční ředitelství	
Kancelář prezidenta republiky	Ministerstvo zahraničních věcí – zastupitelský úřad ČR v Minsku
Ministerstvo obrany	
Ministerstvo obrany – Vojenská policie	Ministerstvo zahraničních věcí – zastupitelský úřad ČR v Rabatu
Ministerstvo vnitra – Policie ČR	
Ministerstvo zahraničních věcí	Úřad pro civilní letectví
Ministerstvo zemědělství	

Kontroly u podnikatelů v roce 2017

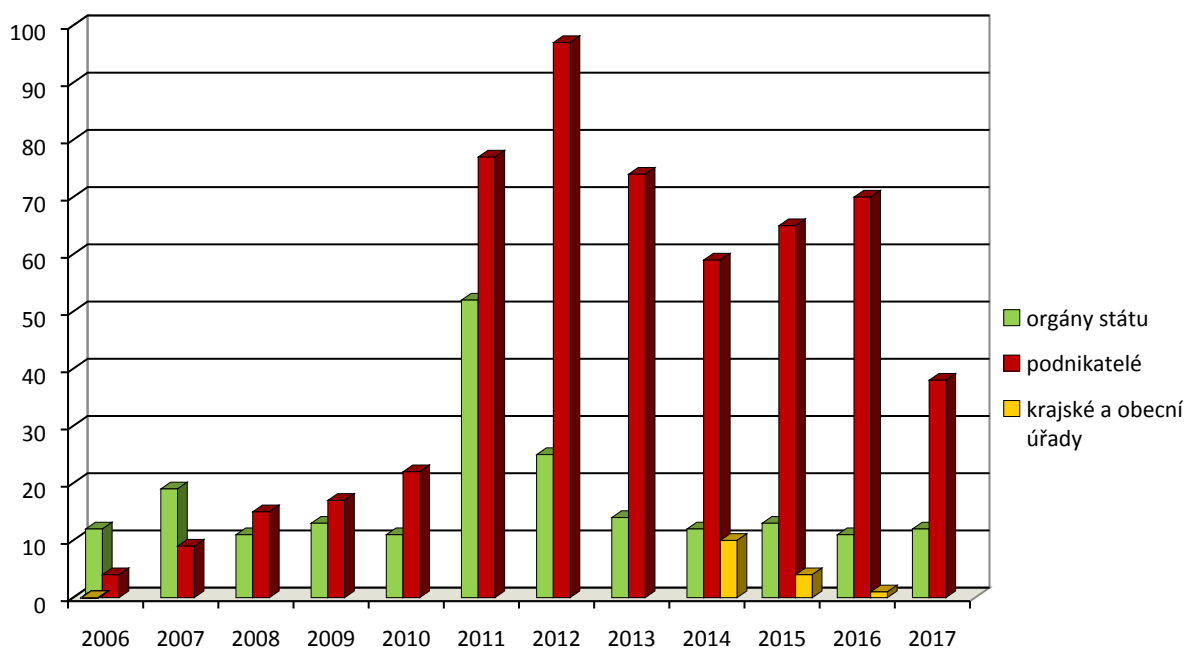
Kontrolovaná osoba	Kontrolovaná osoba
ALTRON, a.s.	EKOSA s.r.o.
ARGUS, spol. s r.o.	ELDIS Pardubice, s.r.o.
Assec Central Europe, a.s.	ENGIE Services, a.s.
AVERS, spol. s r.o.	Ernst & Young Audit, s.r.o.
BMT Medical Technology s.r.o.	Europatron s.r.o.
COBAP s.r.o.	FORTE a.s.
DKNV stavební, s.r.o.	HES, s.r.o.
EBIS, spol. s r.o.	IMOS Brno, a.s.
EGEM s.r.o.	Integraf, s.r.o.

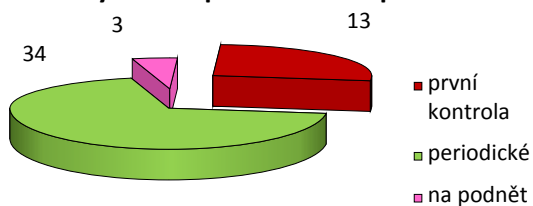
Iron Mountain Česká republika s.r.o.	Princip a.s.
KD Pragma, a.s.	PRŮMSTAV, a.s.
Konstruktis Novostav a.s.	RCD Radiokomunikace spol. s r.o.
Lamtech CZ s.r.o.	SKR stav, s.r.o.
MERCATOR s.r.o.	STAFI FINALIZACE STAVEB s.r.o.
MONTSERVIS PRAHA, a.s.	SWIETELSKY stavební s.r.o.
O2 Czech Republic a.s.	TELMO a.s.
OHL ŽS, a.s.	TRIMR s.r.o.
OM-KOMPLEX spol. s r.o.	URC Systems, spol. s r.o.
PBR KOMTECH spol. s r.o.	ZVVZ-Enven Engineering, a.s.

V následujících grafech jsou znázorněny počty jednotlivých kontrol podle kontrolovaných osob, typu kontrol a důvodu jejich provedení (periodické kontroly, kontroly provedené na základě vnějšího nebo vnitřního podnětu, následné kontroly zaměřené na ověření odstranění nedostatků zjištěných při předcházející kontrole).

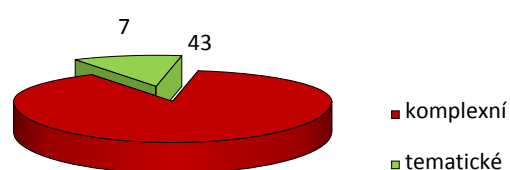
Kontroly v letech 2006 až 2017

Kontroly 2017 – podle důvodu provedení

Kontroly 2017 – podle typu

2.8.2. Výsledky kontrol

Nedostatky zjištěné při kontrolách, vyplývající z porušení nebo nedodržení jednotlivých ustanovení zákona a dalších právních předpisů, jsou uváděny jako kontrolní zjištění v protokolech o jednotlivých kontrolách. Z celkového počtu 50 kontrol provedených v roce 2017 byly nedostatky zjištěny ve 32 případech (64 %). V 9 případech (18 %) byl, vzhledem k charakteru zjištěných nedostatků, podán podnět k zahájení správního řízení pro podezření ze spáchání přestupku (do 30. června 2017 i správního deliktu).

Nedostatky se, obdobně jako v předcházejících letech, objevovaly téměř ve všech druzích zajištění ochrany utajovaných informací. Příčinou nedostatků bylo ve většině případů selhání lidského činitele. Při kontrolách provedených v roce 2017 byly zjištěny zejména následující nedostatky:

Obecné nedostatky

- ❑ nesplnění některé z podmínek pro výkon funkce bezpečnostního ředitele,
- ❑ nevytvoření podmínek pro zajištění ochrany utajovaných informací.

Personální bezpečnost

- ❑ přístup k utajované informaci zjištěný u fyzické osoby, která nesplňovala některou ze zákonem stanovených podmínek pro tento přístup (neprovedení poučení, absence oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené nebo osvědčení fyzické osoby, případně dokladu),
- ❑ nesplnění některé z podmínek pro přístup k utajované informaci u osoby vykonávající činnost nebo funkci, pro kterou to vyžaduje právní předpis (výkon správy informačních systémů),
- ❑ neprovádění proškolení osob, které mají přístup k utajovaným informacím,
- ❑ nezaslání výtisku poučení Úřadu podle § 11 odst. 2 zákona,
- ❑ neplnění dalších zákonem stanovených povinností (nezaslání písemného oznámení o skončení služebního poměru nebo pracovněprávního, členského nebo obdobného vztahu, ve kterém byl fyzické osobě umožněn přístup k utajované informaci stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné, Úřadu),
- ❑ formální nedostatky vyhotovených písemných dokladů (chybějící nebo nesprávné údaje na výtisku poučení nebo oznámení, poučení nebo oznámení neodpovídalo vzoru stanovenému platnou právní úpravou, prohlášení o způsobilosti k právním úkonům předkládaná místo prohlášení o svéprávnosti).

Průmyslová bezpečnost

- ❑ přístup podnikatele k utajované informaci, přestože nesplňoval zákonem stanovené podmínky pro tento přístup (absence osvědčení podnikatele pro příslušnou formu přístupu a nedoložení písemného prohlášení podnikatele o své schopnosti zabezpečit ochranu utajovaných informací),
- ❑ nedostatky v bezpečnostní dokumentaci podnikatele (neaktuální dokumentace).

Administrativní bezpečnost (včetně registrů utajovaných informací)

- ❑ chybějící utajovaný dokument,
- ❑ nevidování utajovaného dokumentu,
- ❑ chybějící jednací protokol,
- ❑ nedostatky ve způsobu vedení evidence utajovaných dokumentů a utajovaných dokumentů cizí moci a ve vedení dalších administrativních pomůcek (neúplné nebo nesprávné zápisy, chybně prováděné opravy, neuzavírání zápisů v jednacím protokolu na konci kalendářního roku, nevyhotovení kontrolního listu, neuvedení všech osob, které se seznámily s obsahem utajovaného dokumentu, v kontrolním listu, používání jednoho pomocného jednacího protokolu pro více evidenčních míst – jednacích protokolů – současně),
- ❑ používání administrativních pomůcek, které neodpovídaly požadavkům stanoveným právními předpisy (autentizace, formální a obsahové nedostatky),
- ❑ nedostatky ve vyznačování náležitostí utajovaného dokumentu (nevyznačený nebo chybně vyznačený stupeň utajení, nesprávné nebo chybějící další povinné náležitosti vlastního nebo doručeného utajovaného dokumentu),
- ❑ neplnění dalších povinností stanovených v této oblasti právními předpisy (např. neuvedení rozdělovníku a záznamu na ukládaném utajovaném dokumentu, nepředání utajovaných dokumentů proti potvrzení, nevyznačení stupně utajení na obálce nebo obalu, ve kterých je vložen utajovaný dokument, zničení kontrolního listu před stanovenou lhůtou).

Fyzická bezpečnost

- ❑ nedostatky v realizaci opatření fyzické bezpečnosti (chybná funkce použitých technických prostředků, nesprávná instalace technických prostředků),
- ❑ nesoulad skutečného stavu opatření fyzické bezpečnosti se stavem deklarovaným v projektu fyzické bezpečnosti (nesprávné bodové ohodnocení jednotlivých opatření a technických prostředků v projektu),
- ❑ ukládání utajovaných informací mimo zabezpečenou oblast nebo v zabezpečené oblasti nižší kategorie, než vyžadoval její stupeň utajení.

Bezpečnost informačních a komunikačních systémů

- ❑ nakládání s utajovanou informací v informačním systému, který nebyl certifikován Úřadem,
- ❑ nesplnění požadavků na konfiguraci a provoz informačního systému (zřízení uživatelských účtů v rozporu s bezpečnostní dokumentací informačního systému, rozpor v nastavení auditů),
- ❑ nesplnění požadavků na instalaci informačního systému (technické provedení instalace, nedostatečně klimatizovaná místnost),
- ❑ nevedení evidence provozních médií informačního systému,

- ❑ nedostatky administrativního charakteru (neaktualizované instalační záznamy, nepředání oprávnění administrátora k přidělenému účtu).

Kryptografická ochrana

- ❑ nedostatky v provozu kryptografického prostředku (vedení provozního deníku kryptografického prostředku v rozporu s příslušným bezpečnostním standardem a typovými bezpečnostními směrnicemi kryptografické ochrany),
- ❑ rozpor s bezpečnostním standardem při výrobě klíčového materiálu,
- ❑ nedostatky technického charakteru (zabezpečení vstupů USB),
- ❑ nedostatky v dokumentaci kryptografického pracoviště (režimová směrnice),
- ❑ nedostatky administrativního charakteru (nepověření pracovníka kryptografické obsluhy ke konkrétní vykonávané činnosti, chybějící záznamy o seznámení obsluhy kryptografického prostředku s provozní dokumentací).

Při provádění kontrol Úřad rovněž získává poznatky, které pomáhají vyhodnotit efektivitu právní úpravy a konkrétních dílčích řešení v jednotlivých oblastech ochrany utajovaných informací a v bezpečnostní způsobilosti. Odborní zaměstnanci Úřadu jsou při kontrolách přímo konfrontováni s problémy při aplikaci právních předpisů a při praktické realizaci ochrany utajovaných informací a výkonu citlivých činností. Kontrola je tak významným zdrojem zpětné vazby, která je využívána například při přípravě novelizací právních předpisů v působnosti Úřadu. V rámci metodické činnosti vůči orgánům státu i podnikatelům majícím přístup k utajovaným informacím se tak Úřad může zaměřit na konkrétní identifikované problémové oblasti a nedostatky zjištěné při kontrolách.

2.8.3. Výhled na další období

Od roku 1999 do konce roku 2017 provedl Úřad celkem 987 kontrol v oblasti ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, z toho 368 u orgánů státu a jejich organizačních součástí (včetně 73 již zaniklých okresních úřadů), 32 u krajských a obecních úřadů a 587 u podnikatelů.

Během uvedených let doznal postup při organizaci i provádění kontrol větších či menších změn vynucených změnami právní úpravy jak v kontrolované oblasti (od 1. ledna 2006 zcela nový zákon, několik zásadnějších novelizací zákona i předchozího zákona č. 148/1998 Sb.), tak v obecné úpravě kontrolního postupu (od 1. ledna 2014 nový kontrolní řád). Další změny pak byly průběžně realizovány na základě různých požadavků vedení Úřadu.

Na konci roku 2017 bylo vedením Úřadu rozhodnuto o zásadnější změně koncepce provádění kontrol. Do budoucna lze předpokládat určité snížení počtu prováděných kontrolních akcí a změny se pravděpodobně dotknou i rozsahu skutečností, které jsou předmětem kontroly, časového období sledovaného při kontrolách a systému výběru subjektů, u kterých budou kontroly prováděny.

2.9. METODICKÁ ČINNOST

Metodickou činnost vůči orgánům státu a jejich organizačním složkám a vůči podnikatelům vykonával Úřad v roce 2017 především v rámci odborné činnosti jednotlivých organizačních celků Úřadu, a to prostřednictvím poskytování osobních konzultací, odpovídání na telefonické, písemné nebo elektronickou formou položené dotazy a rovněž při výkonu kontroly (státního dozoru) a provádění tzv. dohlídek v průběhu bezpečnostního řízení u podnikatelů.

Stěžejními tématy metodické činnosti byla oblast bezpečnostního řízení, podání, respektive vyplnění samotné žádosti o vydání osvědčení nebo dokladu, způsob a forma hlášení změn, proces bezpečnostního řízení, postupy při zpracovávání bezpečnostní dokumentace včetně projektu fyzické bezpečnosti, a v neposlední řadě i konkrétní postupy při aplikaci právních předpisů v oblasti administrativní a fyzické bezpečnosti. Do konce července 2017 Úřad metodicky působil i v oblasti certifikace informačních systémů.

Nejčastěji kladené dotazy a odpovědi stejně jako vydávaná stanoviska a jednotné návody Úřad uveřejňuje na svých internetových stránkách (viz kap. 2.10.2.).

2.9.1. Metodická činnost v oblasti bezpečnostního řízení

Metodická činnost Úřadu v oblasti bezpečnostního řízení je nezbytným, trvalým a kontinuálním procesem, který probíhal, tak jako v letech minulých, i v roce 2017. Členění této činnosti korespondovalo s jednotlivými fázemi bezpečnostního řízení.

První oblastí bylo poskytování konzultací a metodických doporučení fyzickým osobám, podnikatelům, odpovědným osobám a bezpečnostním ředitelům pro přípravu a realizaci žádosti o vydání osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele nebo dokladu.

Druhá oblast je spojena s postupem Úřadu podle § 102 zákona, kdy Úřad při podání žádosti, pokud je to možné, pomáhá účastníkovi řízení s odstraněním nedostatků žádosti na místě, nebo s postupem podle § 103 zákona, podle kterého je Úřad oprávněn požadovat upřesnění údajů uvedených v žádosti nebo sdělení doplňujících údajů k ověření splnění podmínek pro vydání osvědčení fyzické osoby nebo podnikatele nebo dokladu.

Jako třetí oblast metodické činnosti lze označit metodické vedení držitelů osvědčení nebo dokladu formou konzultací a informací uveřejňovaných na internetových stránkách Úřadu.

Čtvrtou oblastí bylo poskytování konzultací a metodických doporučení při přípravě a zpracování opakovaných žádostí v souvislosti s potřebou zachování přístupu k utajovaným informacím. Metodickou činnost Úřadu v této rovině lze označit za velmi významnou především ve směru k držitelům osvědčení podnikatele, kteří i po uplynutí doby platnosti dosavadního osvědčení nadále předpokládali přístup k utajovaným informacím, protože případné nedodržení zákonem stanovené lhůty pro podání žádosti podnikatele k vydání navazujícího osvědčení by u podnikatelů, u kterých se vyskytují utajované informace, mohlo mít za následek přerušení kontinuity ochrany utajovaných informací a fakticky zapříčinit situace, ve kterých může nastat porušení zákona spolu s reálným ohrožením utajovaných informací.

I nadále bylo výraznou oblastí metodické činnosti Úřadu poskytování konzultací, doporučení a stanovisek pro podnikatele v souvislosti s institutem prohlášení podnikatele podle § 15a zákona.

Těžiště metodické činnosti v hodnoceném roce bylo orientováno do oblastí poskytování prvotních informací a metodických doporučení před podáním žádosti, poskytování pomoci, konzultací a metodických doporučení při odstraňování nedostatků žádosti a zejména do oblastí metodického vedení osob, které již jsou držiteli osvědčení, a dále poskytování informací a metodické pomoci pro podnikatelské subjekty, které hodlaly učinit prohlášení.

V souvislosti s konzultační a metodickou činností Úřadu nelze opomenout účast jeho zaměstnanců na přednáškách, seminářích a školeních organizovaných různými státními, ale i soukromými subjekty. Tato metodická činnost Úřadu byla zaměřena na poskytnutí informací k zákonu, otázkám bezpečnostního řízení a povinnostem držitelů osvědčení.

2.10. VĚSTNÍK ÚŘADU A INTERNETOVÉ STRÁNKY ÚŘADU

2.10.1. Věstník Úřadu

Úřad vydává, v souladu se zákonem, Věstník Úřadu jako periodickou tiskovinu, která vychází dvakrát ročně, v případě potřeby i vícekrát. V roce 2017 byla vydána 2 pravidelná čísla.

Ve Věstníku Úřadu jsou zveřejňovány informace z oblasti personální, administrativní, průmyslové a fyzické bezpečnosti a bezpečnostní způsobilosti. Dále jsou zveřejňovány metodické návody, různé pokyny, návody a instrukce, žádosti a informace určené odborné veřejnosti. Obsahem Věstníku Úřadu jsou rovněž aktuální seznamy podnikatelů, kterým bylo vydáno osvědčení podnikatele a certifikovaných technických prostředků. První číslo Věstníku Úřadu vydaného v roce 2017 obsahovalo navíc ještě informace z oblasti bezpečnosti informačních a komunikačních systémů, a kryptografické ochrany utajovaných informací, včetně seznamu certifikovaných kryptografických prostředků.

Věstník Úřadu není distribuován formou volného prodeje. Lze jej zakoupit pouze předplatitelskou formou. Věstník lze rovněž objednat přímo v obchodním oddělení Tiskárny Ministerstva vnitra.

Obsah Věstníku Úřadu je zveřejňován také na internetových stránkách Úřadu.

2.10.2. Internetové stránky Úřadu

Na internetových stránkách Úřadu www.nbu.cz jsou zveřejňovány relevantní informace, které se týkají činnosti Úřadu a jeho hlavních úkolů. Jsou zde uvedeny odborné i všeobecné informace, včetně aktualit a kontaktních spojení. Všechny údaje jsou průběžně aktualizovány.

Internetové stránky Úřadu obsahují především podrobné informace pro účastníky bezpečnostního řízení a pro držitele osvědčení, a to ohledně podání žádosti o vydání osvědčení nebo dokladu, oznamování změn apod. Dále je na nich zveřejňován přehled všech platných právních předpisů upravujících oblast ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti i oblast kybernetické bezpečnosti, průběžně aktualizovaný o jejich novelizace. Na internetových stránkách jsou dále zveřejňovány seznamy platných a neplatných osvědčení podnikatele a osvědčení podnikatele pro cizí moc, seznamy osvědčení fyzické osoby a dokladů, jejichž platnost byla zrušena nebo zanikla poškozením osvědčení či doručením oznámení o jeho odcizení nebo ztrátě, seznamy certifikovaných technických prostředků apod. Zveřejňovány jsou rovněž aktuální metodické návody a zpřístupněny jsou i elektronické verze dotazníků a žádostí. Je zde umístěn i odkaz na protikorupční

linku 199. Na internetových stránkách jsou dále dostupná jednotlivá čísla Věstníku Úřadu (od roku 2011) a výroční zprávy o činnosti Úřadu.

Obsahem svých internetových stránek Úřad také reaguje na nejčastěji kladené dotazy tak, aby na nich jejich uživatelé našli vše, co potřebují vědět o problematice utajovaných informací, bezpečnostní způsobilosti i o Úřadu samotném.

Internetové stránky Úřadu splňují pravidla přístupnosti podle vyhlášky č. 64/2008 Sb., o formě uveřejňování informací souvisejících s výkonem veřejné správy prostřednictvím webových stránek pro osoby se zdravotním postižením (vyhláška o přístupnosti), a s jejich obsahem se tak mohou seznámit i osoby se zdravotním postižením.

Záznam internetových stránek Úřadu je součástí bibliografie a katalogu Národní knihovny ČR. Stránky jsou opatřeny logem Webarchiv.

2.11. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

V roce 2017 bylo Úřadu podáno 16 žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

15 žádostem bylo v plném rozsahu vyhověno a požadované informace byly žadatelům poskytnuty. 1 žádost byla postoupena Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, do jehož kompetence daná problematika přešla v souvislosti se změnou legislativní úpravy v průběhu roku 2017. Žadatel byl o tomto postoupení vyrozuměn. Rozhodnutí o odmítnutí žádosti tedy nebylo vydáno žádné.

V roce 2017 nebyla poskytnuta žádná výhradní licence ani nebyla podána žádná stížnost podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb.

2.12. INSPEKCE ŘEDITELE ÚŘADU

Inspekce ředitele Úřadu v průběhu roku 2017 prováděla, v rámci plnění dlouhodobých úkolů, činnosti související s výkonem interní kontroly určených oblastí působnosti Úřadu.

3.1. OCHRANA UTAJOVANÝCH INFORMACÍ A KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V ÚŘADU

3.1.1. Vnitřní kontrola ochrany utajovaných informací

Ochranu utajovaných informací v rámci Úřadu zajišťuje odbor bezpečnostní, který rovněž provádí vnitřní kontrolu jejího dodržování.

V roce 2017 byla kontrolní činnost zaměřena na dodržování povinností stanovených zákonem a interními akty řízení Úřadu, zejména směrnicí ředitele Úřadu č. 13/2007, o provozním řádu Národního bezpečnostního úřadu, která byla v listopadu 2017 nahrazena novou směrnicí ředitele Úřadu č. 15/2017, o provozním řádu Národního bezpečnostního úřadu.

Kontrolní činnost byla vykonávána v následujícím rozsahu: zabezpečení pracoviště při krátkodobé a dlouhodobé nepřítomnosti zaměstnance, uložení klíčů od pracoviště, ukládání utajovaných informací do úschovných objektů, zabezpečení úschovných objektů z hlediska jejich uzamčení a neporušenosti hologramů, zabezpečení ostatních neutajovaných dokumentů a zabezpečení výpočetní techniky proti jejímu zneužití nepovolnou osobou.

V roce 2017 nebylo zjištěno závažné porušení ochrany utajovaných informací zaměstnanci Úřadu. Rovněž ustanovení provozního řádu byla v roce 2017 zaměstnanci Úřadu dodržována a při kontrolách nebyly zjištěny závažné nedostatky.

3.1.2. Personální bezpečnost v rámci Úřadu

Odbor bezpečnostní zajišťuje a provádí bezpečnostní řízení o vydání osvědčení fyzické osoby u uchazečů o zaměstnání v Úřadu a u zaměstnanců Úřadu, vydává osvědčení pro cizí moc a realizuje bezpečnostní řízení o zrušení platnosti osvědčení zaměstnanců Úřadu. V případě potřeby vydává uvedeným osobám také oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené. Dále zajišťuje poučení fyzických osob – zaměstnanců Úřadu, před prvním přístupem k utajované informaci, vede evidenci poučených osob a posuzuje, zda i nadále splňují podmínky pro vydání osvědčení.

V souladu s § 67 odst. 1 písm. b) zákona bylo provedeno každoroční proškolení zaměstnanců Úřadu z právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací.

V roce 2017 bylo evidováno 103 žádostí o vydání osvědčení fyzické osoby, vydáno bylo 83 osvědčení fyzické osoby včetně ukončených bezpečnostních řízení zahájených již v roce 2016. Oproti předchozímu roku došlo ke snížení počtu osvědčení fyzické osoby vydaných zaměstnancům Úřadu, a to v důsledku vzniku Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost k 1. srpnu 2017 a související delimitací části původních zaměstnanců Úřadu k tomuto novému subjektu.

Vydaná osvědčení fyzické osoby v rámci Úřadu v roce 2017

Důvěrné	16
Tajné	57
Přísně tajné	10
Celkem	83

Důvody zániku platnosti osvědčení fyzické osoby v rámci Úřadu v roce 2017

Doručení nového osvědčení	35
Změna některého z údajů uvedených v osvědčení	3
Vráceno uživatelem	2
Celkem	40

Vydaná osvědčení fyzické osoby pro cizí moc v rámci Úřadu v roce 2017

COSMIC TOP SECRET ATOMAL	5
COSMIC TOP SECRET	4
NATO SECRET ATOMAL	1
NATO SECRET	13
Celkem	23

V roce 2017 bylo dále vydáno 26 oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené.

3.1.3. Fyzická bezpečnost v rámci Úřadu

V roce 2017 došlo k vyčlenění části organizačních celků Úřadu, které byly zařazeny pod nově vzniklý Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost. Na základě dohody o spolupráci mezi Úřadem a Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost některé z těchto převedených organizačních celků i nadále využívají objekty Úřadu. Z tohoto důvodu došlo k úpravám zabezpečovacích systémů a změny byly zaneseny v nově zpracovaném Projektu fyzické bezpečnosti Úřadu.

3.1.4. Krizové řízení v rámci Úřadu

V roce 2017 se zástupci Úřadu účastnili jednání se zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru a jednání Výboru pro civilní a nouzové plánování. Uvedeným subjektům byla poskytována nezbytná součinnost.

Odbor bezpečnostní koordinuje činnost jednotlivých organizačních celků Úřadu při přípravě a realizaci úkolů v rámci mezinárodních cvičení krizových situací. Pokynem ředitele Úřadu byl již v roce 2014 zřízen pracovní tým pro koordinaci přípravy a účasti Úřadu na cvičeních orgánů krizového řízení v ČR.

3.1.5. Ostatní činnosti

Odbor bezpečnostní zajišťuje rovněž evidenční ochranu zaměstnanců Úřadu v případě jejich ohrožení v souvislosti s výkonem povolání. V roce 2017 byla i v souvislosti se vznikem Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a následnou delimitací opakovaně prováděna periodická aktualizace seznamu chráněných osob.

V rámci bezpečnostní agendy boje proti korupci byla v roce 2017 vypracována pravidelná každoroční analýza korupčních rizik, která je podkladem aktualizací Interního protikorupčního programu Úřadu.

V rámci zajišťování provozu vozového parku v Úřadu byl v 1. pololetí roku 2017 proveden nákup 2 motorových vozidel, z nichž 1 vozidlo bylo následně, v souvislosti s delimitací vozového parku Úřadu, převedeno na Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.

3.2. SPISOVÁ ROZLUKA V SOUVISLOSTI S ROZDĚLENÍM ÚŘADU

V souvislosti se vznikem Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a s tím souvisejícím oddělením části Úřadu byl centrální spisovnou Úřadu zpracován plán spisové rozluky. Spisová rozlučka začala probíhat se vznikem Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost se zákonným předpokladem jejího ukončení do konce ledna 2018. V rámci spisové rozluky bylo vypořádáno více než 18 000 čísel jednacích dokumentů v listinné podobě (což představuje cca 61 bm) a více než 5 000 čísel jednacích dokumentů v elektronické podobě.

Předávány byly obsahy spisů a v případě, že spis obsahoval listinné dokumenty, byl předán obsah spisu spolu s listinnými dokumenty. Dokumenty v elektronické podobě byly migrací předány do elektronického systému spisové služby Národního úřadu pro kybernetickou bezpečnost.

V rámci spisové rozluky došlo i k předání utajovaných informací cizí moci spadající do gesce Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

3.3. ARCHIV NÁRODNÍHO BEZPEČNOSTNÍHO ÚŘADU

Archiv Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „Archiv“) vykonává od roku 2005 činnosti bezpečnostního archivu a od roku 2010 činnosti specializovaného archivu.

Archiv v rámci činnosti bezpečnostního archivu pečuje o archiválie označené stupněm utajení a v rámci činnosti specializovaného archivu o neutajované archiválie. Archiv dohlíží na výkon spisové služby Úřadu a pravidelně provádí výběr archiválií ve skartačním řízení. Archiválie jsou vedeny v základní evidenci Národního archivního dědictví. V roce 2017 bylo vydáno 15 archivních protokolů. Celkový rozsah archiválií je v bezpečnostním archivu 11,22 bm a ve specializovaném archivu 21,63 bm. V roce 2017 navštívil bezpečnostní archiv 1 externí badatel a specializovaný archiv 1 interní badatel.

V roce 2017 bylo rozhodnuto, že v následujícím roce bude zahájena výstavba specializovaného a bezpečnostního digitálního archivu.

3.4. EKONOMICKÉ ZABEZPEČENÍ ÚŘADU

Úřad je od 1. listopadu 1998 samostatnou kapitolou státního rozpočtu „308“. V hodnocení roku 2017 se odráží skutečnost, že některé konkrétní činnosti vykonávané v letech 2011 až 2017 přešly podle zákona č. 205/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění zákona č. 104/2017 Sb., od 1. srpna 2017 do působnosti Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, a to včetně finančních prostředků a 129 systemizovaných míst. Tímto krokem přešla na nově vzniklý ústřední správní úřad působnost v oblasti kybernetické bezpečnosti, služby PRS Galileo a ochrany utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech, a dále v oblasti kryptografické ochrany a vědy a výzkumu. V roce 2017 byly veškeré činnosti financovány výhradně ze státního rozpočtu. Konečný rozpočet výdajů v tomto roce činil po rozpočtových opatřeních 406 077,4 tis. Kč. Čerpání k 31. prosinci 2017 bylo na úrovni 85,1 %.

Příjmovou část státního rozpočtu naplnila kapitola v roce 2017 ve výši 1 134,4 tis. Kč, a to zejména úhradou správních poplatků ve výši 275 tis. Kč, vybranými pokutami ve výši 205,5 tis. Kč, příjmem z licenční smlouvy ve výši 230 tis. Kč a nahodilými příjmy, jako jsou přeplatky z minulých let ve výši 343,8 tis. Kč a prodej hmotného majetku (vyřazený osobní automobil) ve výši 34 tis. Kč a ostatní drobné příjmy ve výši 46 tis. Kč.

Rozpočet roku 2017 byl posílen o nároky nespotřebovaných výdajů roku 2016 ve výši 89 132,5 tis. Kč. Důvodem jejich nevyužití v investiční části rozpočtu byl zejména fakt, že vzhledem k časově náročnému stavebnímu řízení nedošlo v roce 2017 k realizaci projektu z roku 2014 – přístavba budovy Národního centra kybernetické bezpečnosti v Brně. Záměrem bylo rozšíření o zabezpečený jednací sál v hodnotě stavební investice ve výši 18 654,38 tis. Kč. Dále bylo na základě rozhodnutí vlády odloženo plnění úkolů souvisejících s implementací služby PRS Galileo. Tím nebyly realizovány plánované nákupy ve výši 6 229,9 tis. Kč. Zbývající nároky nespotřebovaných výdajů byly určeny na pokrytí akcí v rámci rozvoje informačních technologií a softwaru. Nároky nespotřebovaných výdajů ve výši 32 519,8 tis. Kč nebylo z legislativních důvodů možné převést na Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.

V srpnu 2017 byl rozpočtovým opatřením realizován převod výdajových rozpočtových položek z kapitoly Úřadu do nově vzniklé kapitoly Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost ve výši 210 062,5 tis. Kč a příjmových rozpočtových položek ve výši 86 812,4 tis. Kč (SF EU).

Rozpočet roku 2017 byl čerpán ve výši 345 704,9 tis. Kč. Největší objem běžných výdajů tvořily mzdové výdaje a zákonem dané odvody ve výši 227 629,5 tis. Kč.

Běžné výdaje na provoz, zejména platby v oblasti energií, nezbytných služeb a nákupů k zajištění činnosti Úřadu, Národního centra kybernetické bezpečnosti a Národního centra PRS, činily po rozpočtových změnách 98 870,2 tis. Kč a byly čerpány vlivem vývoje cen v rámci veřejných zakázek a úsporných opatření ve výši 85 117,5 tis. Kč, což je na úrovni 86,1 %. V tomto čerpání jsou zahrnuty výdaje v rámci celého rozpočtového roku Úřadu a výdaje Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost do konce července 2017.

Kapitálové výdaje byly čerpány v celkové výši 32 958,9 tis. Kč, tj. včetně nároků nespotřebovaných výdajů roku 2016.

Výzkum a vývoj byl do delimitace k 1. srpnu 2017 v plném rozsahu financován z vlastních prostředků kapitoly, tj. bez dotací výzkumu a vývoje z jiných částí státního rozpočtu, v celkové výši 1 964,2 tis. Kč včetně nároků nespotřebovaných výdajů.

Rozpočet Úřadu lze považovat již po několik let v rámci meziročního nárůstu výdajů za stabilizovaný a k navýšení rozpočtu dochází pouze u financování nově svěřených činností na základě nových usnesení vlády ČR, jako bylo usnesení č. 520/2015, o posílení kapacity Národního bezpečnostního úřadu v oblasti kybernetické bezpečnosti v letech 2016 až 2018, a dále usnesení vlády ČR č. 1034/2015, o schválení personálních projektů ministerstev a dalších ústředních správních úřadů, zpracovaných podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

Využívání svěřených finančních prostředků bylo i v roce 2017 v souladu s činnostmi, které jsou Úřadu vymezeny zákonem a do 31. července 2017 byly vymezeny i zákonem o kybernetické bezpečnosti. Čerpání rozpočtu, rozpočtová opatření a nové záměry projednávala pravidelně i v roce 2017 komise pro hospodaření s finančními prostředky Úřadu. Veškeré výdaje vždy procházejí předběžnou a průběžnou finanční kontrolou. Následná kontrola je prováděna na pozici hlavní účetní a u vybraných finančních operací průřezově i správcem rozpočtu. Příkazci operací úzce spolupracují se správcem rozpočtu a se správou majetku, což lze považovat i za částečnou následnou kontrolu nad rámcem zákona o finanční kontrole.

3.5. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ÚŘADU

K 1. lednu 2017 měl Úřad 352 systemizovaných pracovních míst. V únoru 2017 došlo k navýšení počtu míst o 35 tabulkových a 1 místo vládního zmocněnce pro oblast kybernetické bezpečnosti na celkový počet 388.

Dne 19. prosince 2016 schválila vláda ČR svým usnesením č. 1178 rozdělení Úřadu, a to odštěpením problematiky kybernetické bezpečnosti, ochrany utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech a některých dalších problematik, které od 1. srpna 2017 začal vykonávat nový samostatný ústřední správní úřad – Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost se sídlem v Brně.

V souladu s § 344 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, přešel výkon práv a povinností z pracovněprávních vztahů na přejímající organizační složku státu – Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost. Úřad stanovil seznam zaměstnanců, kteří vykonávali činnosti definované novelou zákona o kybernetické bezpečnosti. Jednalo se zejména o úkoly v oblasti kybernetické bezpečnosti, ochrany utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech a dále také o zaměstnance zajišťující úkoly v oblasti práva, personalistiky, ekonomického chodu instituce, provozu budov apod. Tito zaměstnanci Úřadu v celkovém počtu 129 se od 1. srpna 2017 stali zaměstnanci Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. Personální odbor předal novému zaměstnavateli kompletní personální a mzdovou agendu.

K 1. srpnu 2017, tedy po ukončeném procesu delimitace, měl Úřad 259 systemizovaných pracovních míst. K 31. prosinci 2017 bylo z tohoto počtu obsazeno 251 míst.

Volná pracovní místa jsou průběžně obsazována novými zaměstnanci. Výběrovým řízením je věnována maximální pozornost. V oblasti nábory je nastavena spolupráce s vysokými školami a daří se budovat širší povědomí o existenci a činnosti Úřadu v akademickém prostředí. Absolventi vysokých

škola tvoří podstatnou část uchazečů o pracovní uplatnění, zejména při obsazování pozice analytik bezpečnostního řízení. U úspěšných uchazečů je součástí přijímacího procesu také bezpečnostní řízení o vydání osvědčení fyzické osoby. Po nástupu do pracovního poměru k Úřadu procházejí noví zaměstnanci několikaměsíčním adaptačním procesem.

Na základě identifikace potřeb jednotlivých organizačních celků byl zpracován komplexní plán průběžného vzdělávání zaměstnanců Úřadu pro rok 2017. Odborná školení zaměstnanců se v obecné rovině zaměřovala především na oblast práva, ochranu osobních údajů, psychologii, personalistiku, daňové zákony, spisovou službu a archivnictví apod. Odborná a úzce specializovaná školení pak byla organizována pro zaměstnance v oblasti bezpečnostního řízení. Úřad se dále zaměřil na rozvoj komunikačních a prezentačních dovedností zaměstnanců, kteří jsou v rámci správního řízení v přímé interakci s veřejností.

Tématy vzdělávání vedoucích zaměstnanců Úřadu v roce 2017 byly zejména behaviorální ekonomie pro vedoucí pracovníky, komunikační dovednosti manažera a time management.

Na základě rámcové smlouvy pro období 2017 a 2018 je zajišťováno školení IT odborníků a jsou také periodicky upevňovány běžné znalosti ostatních zaměstnanců Úřadu, které jsou nezbytné pro bezproblémovou každodenní práci s výpočetní technikou (MS Word, Excel, Power Point).

Jazykové vzdělávání zaměstnanců pokračovalo také v roce 2017, ať již formou skupinových kurzů či individuální výuky.

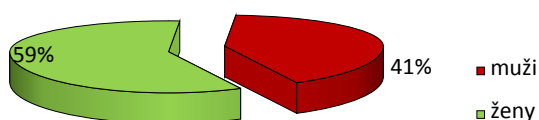
Z výše uvedených oblastí vzdělávání byla zaměstnavatelem i zaměstnanci velmi pozitivně hodnocena školení komunikačních dovedností, zejména s ohledem na možné využití v přímé praxi.

Perspektiva osobního i odborného růstu zaměstnanců je jedním ze stěžejních motivačních faktorů v práci personalistů Úřadu.

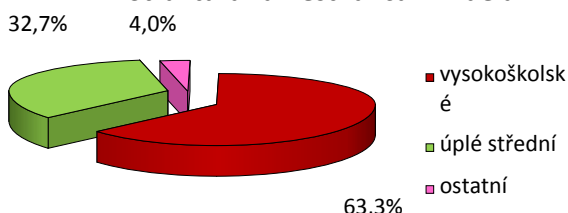
Struktura zaměstnanců Úřadu podle věku

Průměrný věk – muži	47,4
Průměrný věk – ženy	44,17
Průměrný věk – všichni zaměstnanci	45,8

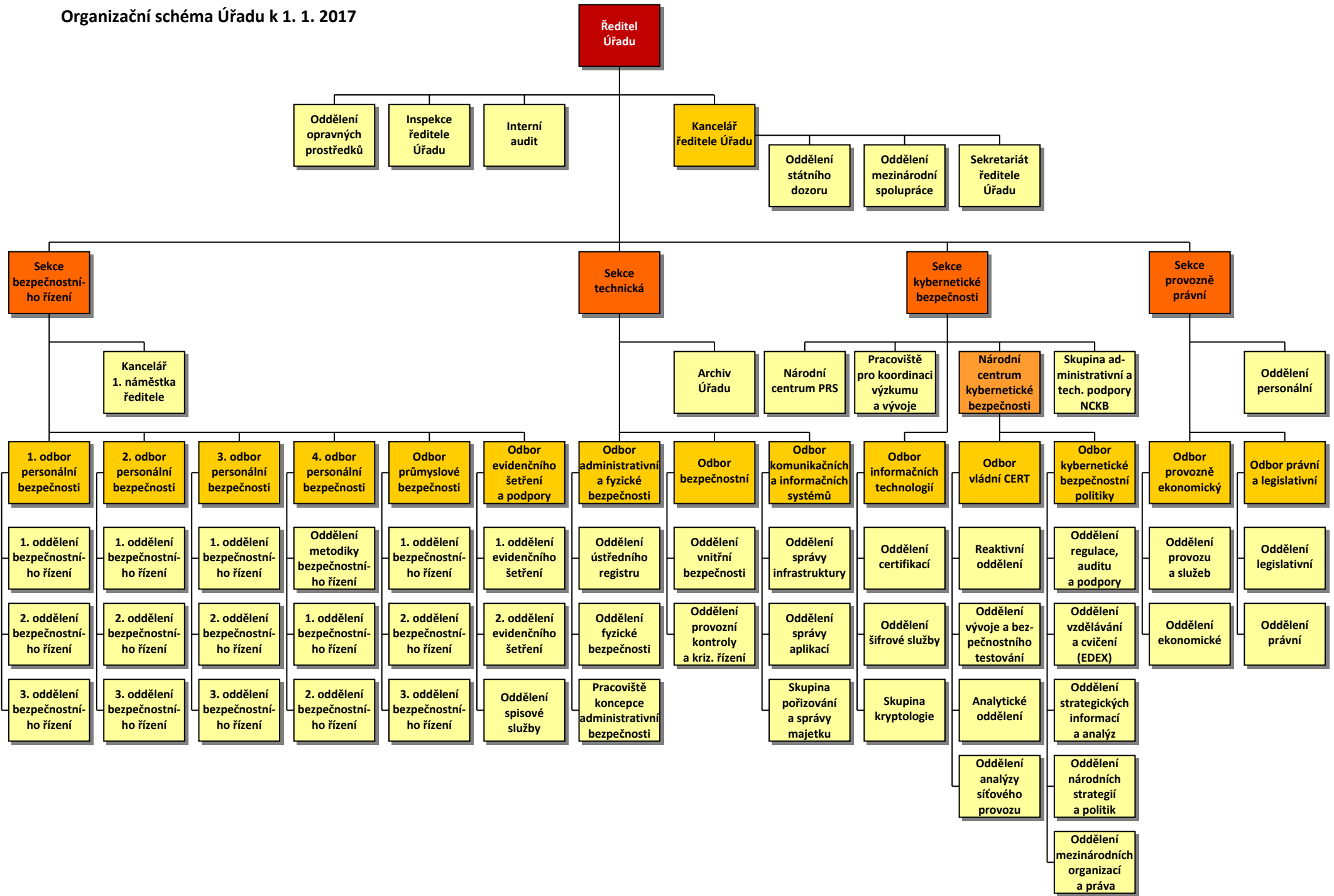
Struktura zaměstnanců ženy/muži

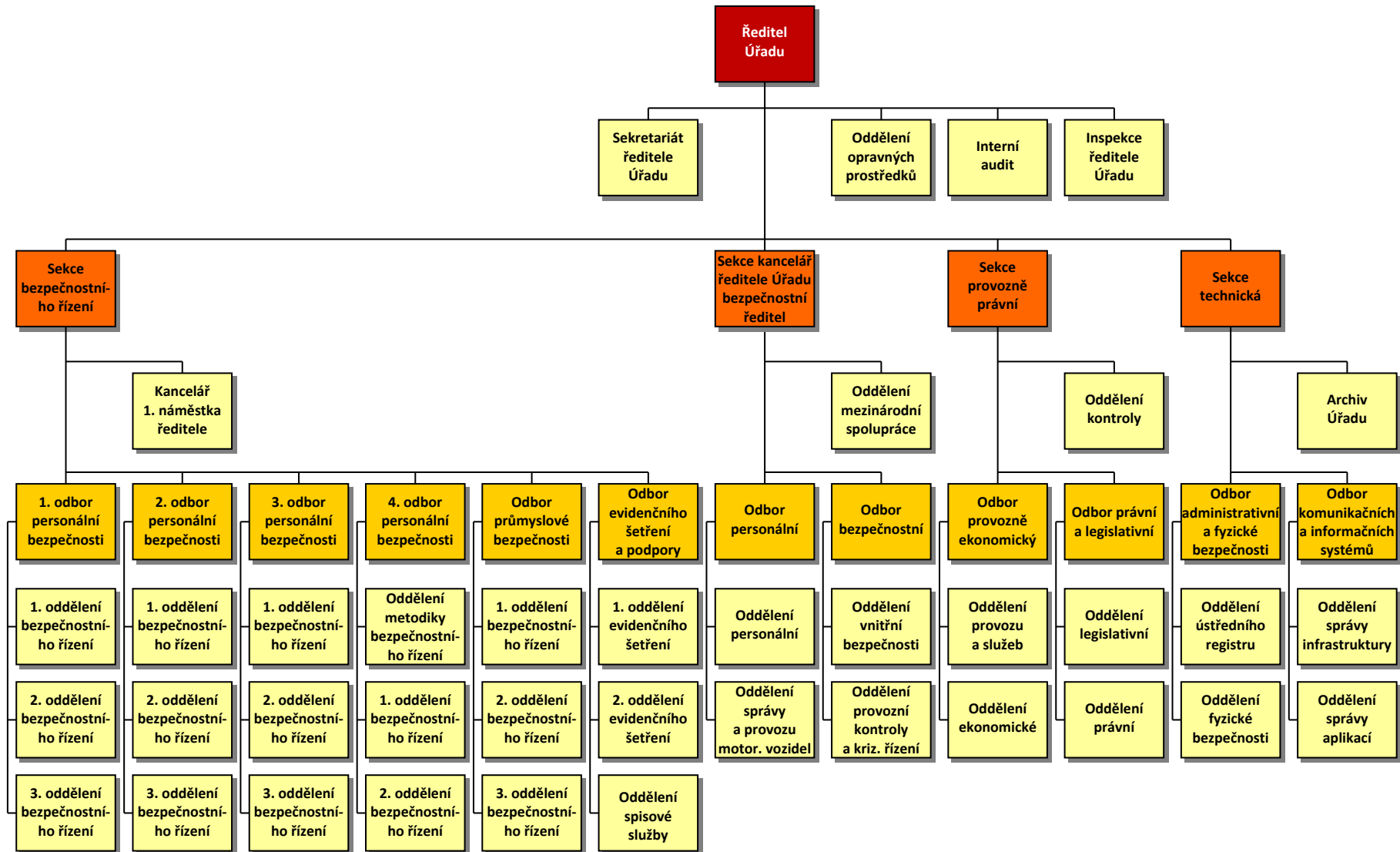
Struktura zaměstnanců – vzdělání

Organizační schéma Úřadu k 1. 1. 2017

Organizační schéma Úřadu k 31. 12. 2017

1.	ÚVOD	3
2.	ČINNOST ÚŘADU	4
2.1.	LEGISLATIVNÍ A PRÁVNÍ ČINNOST	4
2.1.1.	Vnější legislativní činnost	4
2.1.2.	Legislativní činnost v rámci EU	5
2.1.3.	Vnitřní legislativní činnost	5
2.1.4.	Vyjádření k oznámení podle § 69 odst. 1 písm. r) zákona	5
2.1.5.	Právní činnost	6
2.2.	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	7
2.2.1.	Mezinárodní smlouvy	7
2.2.1.1.	Hodnocení sjednávání smluv o ochraně utajovaných informací za rok 2017	8
2.2.1.2.	Výhled na rok 2018	8
2.2.2.	Aktivity v rámci NATO a EU a spolupráce s bezpečnostními úřady partnerských států	8
2.3.	PERSONÁLNÍ BEZPEČNOST	9
2.3.1.	Bezpečnostní řízení o žádostech fyzických osob	9
2.3.2.	Prověřování splňování podmínek po vydání osvědčení fyzické osoby	10
2.3.3.	Analýza důvodů nevydání nebo zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby	10
2.3.4.	Přehled ostatních důvodů zániku platnosti osvědčení fyzické osoby	12
2.3.5.	Statistické přehledy	12
2.3.6.	Personální projekt	16
2.4.	BEZPEČNOSTNÍ ZPŮSOBILOST	17
2.4.1.	Statistické přehledy	17
2.5.	PRŮMYSLOVÁ BEZPEČNOST	17
2.5.1.	Bezpečnostní řízení o žádostech podnikatelů	18
2.5.2.	Prověřování splňování podmínek po vydání osvědčení podnikatele	18
2.5.3.	Analýza důvodů nevydání nebo zrušení platnosti osvědčení podnikatele	19
2.5.4.	Přehled ostatních důvodů zániku platnosti osvědčení podnikatele	19
2.5.5.	Statistické přehledy	19
2.6.	ADMINISTRATIVNÍ A FYZICKÁ BEZPEČNOST, ÚSTŘEDNÍ REGISTR	21
2.6.1.	Administrativní bezpečnost	21
2.6.2.	Fyzická bezpečnost	22
2.6.2.1.	Certifikace technických prostředků	23
2.6.2.2.	Posuzování bezpečnostní dokumentace podnikatele z hlediska fyzické bezpečnosti	25
2.6.2.3.	Problémové oblasti fyzické bezpečnosti	26
2.6.3.	Ústřední registr	26
2.7.	OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	28
2.7.1.	Bezpečnostní řízení	28
2.7.1.1.	Statistické přehledy	29
2.7.1.1.1.	Rozklady	29

2.7.1.1.2.	Žaloby správní	29
2.7.1.1.3.	Kasační stížnosti	29
2.7.1.1.4.	Ústavní stížnosti	30
2.7.1.1.5.	Stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva	30
2.7.1.2.	Hodnocení rozhodovací praxe Úřadu	30
2.7.2.	Správní řízení o pokutě	30
2.7.3.	Řízení podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	30
2.8.	KONTROLA (STÁTNI DOZOR)	31
2.8.1.	Kontroly provedené v roce 2017	31
2.8.2.	Výsledky kontrol	34
2.8.3.	Výhled na další období	36
2.9.	METODICKÁ ČINNOST	37
2.9.1.	Metodická činnost v oblasti bezpečnostního řízení	37
2.10.	VĚSTNÍK ÚŘADU A INTERNETOVÉ STRÁNKY ÚŘADU	38
2.10.1.	Věstník Úřadu	38
2.10.2.	Internetové stránky Úřadu	38
2.11.	POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	39
2.12.	INSPEKCE ŘEDITELE ÚŘADU	39
3.	BEZPEČNOSTNÍ, EKONOMICKÉ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ÚŘADU	40
3.1.	OCHRANA UTAJOVANÝCH INFORMACÍ A KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V ÚŘADU	40
3.1.1.	Vnitřní kontrola ochrany utajovaných informací	40
3.1.2.	Personální bezpečnost v rámci Úřadu	40
3.1.3.	Fyzická bezpečnost v rámci Úřadu	41
3.1.4.	Krizové řízení v rámci Úřadu	41
3.1.5.	Ostatní činnosti	42
3.2.	SPISOVÁ ROZLUKA V SOUVISLOSTI S ROZDĚLENÍM ÚŘADU	42
3.3.	ARCHIV NÁRODNÍHO BEZPEČNOSTNÍHO ÚŘADU	42
3.4.	EKONOMICKÉ ZABEZPEČENÍ ÚŘADU	43
3.5.	PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ ÚŘADU	44